

Tori Valla Teataja

TORI VALLA LEHT

NR 4 (44) 2021

14-21-aastane Tori valla noor!

Tule anna oma hääl ja vali esindaja Tori valla noortevolikokku!
Hääletamisõigus on 14-21-aastaselt noorel, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on Tori vald.
Valituks osutuval 11 enim häält saanud kandidaati, mandaat kestab kaks aastat.
Kandidaatide nimekiri avaldatakse alates 1. maist valla veebilehel ja sotsiaalmeedias ning valimispäeval hääletusruumis.

Sedelhääletus toimub 18. ja 19. mail 2021:

18. mail
kell 10.00–15.00 Sindi
gümnaasiumis;
kell 15.30–19.00 Sindi
avatud noortekeskuses;
kell 10.00–15.00 Sauga
põhikoolis;
kell 15.30–19.00 Sauga
avatud noortekeskuses.

19. mail
kell 10.00–15.00 Tori põhikoolis;
kell 15.30–19.00 Tori rahvamajas;
kell 10.00–15.00 Are koolis;
kell 15.30–19.00 Are avatud
noortekeskuses.

Elektrooniline hääletamine toimub 17.-18. mail 2021:

17. mai kell 00.01
kuni 18. mai kell 23.59.

Kuidas valla pensionärid koroonajal toime tulevad

PIIA SALUNDI
TEABESPETSIALIST

Palju kõneldakse sellest, et pensionärid ja eakad on koroonajal kõige haavatavam ühiskonnagrupp – kõrgem nakatumisrisk, piirangud suhtlemises ja tegutsemises võivad tekitada stressi ja üksiolekutunnet. Kaks meie valla pensionäri soostusid rääkima, kuidas nemad koroonajal elavad.

Are elanik Mare Aas vastab küsimusele vanuse kohta nii: „Ma ütlen alati, et olen 49... sündinud.“ Suure kultuurisõbra elus on koroonajal muutunud üksjagu, sest teatrid on kinni pandud ja koos ei saa käia ka Are naisrahvatantsurühm Kurverid. Rahvatantsu järele igatseb Mare enda sõnul väga, jäävad ju tänavu ära ka mitmed tantsupeod, kus väga sooviti osaleda.

Are huvikeskuse administraatorina töötaval Marel jagub toimetamist ka piirangute ajal – kuna on kevadiste heakorratööde aeg, askeldab ta koos kultuurikorraldaja Vilja Alamaaga huvikeskuse ümbruses riisudes ja istutades. Ka on plaanis ajaviiteklubil Pääsusilmad, kuhu Maregi kuulub, teha kevadkoristustalgud Are mõisa pargis. Talgulistele on lubatud suppi keeta, nagu kombeks on. Kogukonnas plaanis olnud jüriöö tähistamine lõksetule paistel tuli aga olude sunnil siiski ära jätta.

Energiat ammutab Mare vabas õhus viibimisest ja liikumisest. Kuna tal on kodust tööle minekuks tarvis teha vaid 128 sammu, käib ta Are jõusaalis võimlemas ja kiidab, et sealsed võimalused on väga head. Ta on teisi pensionäre meelitanud batuudihüppeid tegema – kuna hüppamine parandab vererõhku, saavad nii Alzheimeri tõbe ennetada – kuid seni tulutult. Kukkumist ei ole Mare sõnul vaja peljata, sest batuutidel on käepidemed, kust saab kinni hoida.

Osa ajast kulub Marel oma eest hoolitsemisele, kes on praegu 95-aastane. Ühiskonda kimbutava viiruse kohta olevat eakas ema humoorikalt öelnud: „Kui see koroonajal mulle kallale tuleb, siis olen mina ka elus midagi moodsat saanud.“ Seni on viirusest õnneks kaarega mööda käinud.

Kuigi optimistlik, ootab Mare väga, et kultuurielu jälle käima läheks. Kõige rohkem on ta puudust tundnud teatrit, kuna

käis varem tihtilugu teatribussiga teistes linnades etendusi vaatamas. Samuti ootab ta valla kultuurisündmusi ja jagab kiidusõnu Vilja Alamaale, kes on tema hinnangul väga hea kultuurielu eestvedaja.

Suhtlust on Mare elus vaatamata piirangute ajale piisavalt, ta kiidab tänapäevaseid nutitelefone, mille abil saab rääkida igatpidi – nii pildiga kui pildita. Ka ei tea ta lähemas suhtlusringkonnas kedagi, kes oleks suhtlusest ära lõigatud, üksi või tegevuseta jäänud. Kes on kogu aeg aktiivsed olnud, leiavad igas olukorras midagi teha, arvab ta.

Tänavu 91-aastaseks saanud Tori elanik Vaike Viileberg ütleb, et igavuseks aega ei ole ja päevad mööduvad väga kiiresti. Üksjagu päevast kulub tal kodusteks toiminguteks, sest neid on ta sunnitud tegema enamasti vaid ühe käega, kuna kasutab teist keelt toetumiseks. „Kõik toimub aegluubis“, kirjeldab ta ise. Sekka tuleb teha ka aiatöid. Meie vestluse ajal ongi ta parajasti tagasi teel aiamaalt, kus oli maasikapeenart puhastanud. Igapäevatöödega saab Vaike ise hakkama, suuremate ettevõtmiste puhul on abiks tütar oma perega.

Toimekas ja liikuv proua on pidanud loobuma jalgrattasõidust, mis talle väga meeldis, kuid jalutustiiru aleviku vahel teeb ta kindla peale iga päev ja iga ilmaga. Vaike ei unusta ka vaimu värskena hoida – eluga kursis olemiseks vaatab ta huviga uudistesaateid, aga eriti meeldivad talle kõiksugu mäluhämmustused ja tema lemmiksaade on „Kuldvillak“. Ka on ta enda sõnul ristsõnastlase ja vahel kulub ristsõnade lahendamiseks päevast märksa suurem tükk, kui plaanitud. „Ma unustan ära ennast sinna!“ räägib Vaike, kuidas ta võib tundideks ristsõnaraagastikku kaduda. Ta on leidnud ühise keele ja arutlemist ka teiste ristsõnahuviilistega. Ka meeldis Vaikele lugeda, kuid

Mare Aas (paremal) tunneb puudust rahvatantsust, pildil kaaslaste tanu sättimas

Foto: Ott Rõngas

silmad kipuvad väsima ja seda ta enam väga teha ei saa.

Enne, kui meid koroonaviirus kimbutama hakkas, käis Vaike vähemalt kaks korda nädalas Tori sotsiaalmajas vabahtlikuna kunstiringi juhendamas. Ta on omal ajal koolis joonistamisõpetaja olnud ja praegu on üks tema suur hobi kaartide meisterdamine. Tori sotsiaalmaja kohta jagub Vaikel ainult kiidusõnu, see olevat talle kui teine kodu. Seltsi armastav proua suhtlemise puuduse üle ei kurda, sest räägib palju telefoniga. Aktiivselt käib ta telefonitsi läbi mitmete endiste koolikaaslastega, kes on nüüdseks 90. eluaasta künnise ületanud. Möödunud sügisel osales Vaike eakatele mõeldud telefonitsi uuringus, mis tähendas, et seltsi pakkujat tegi talle mängulisi kõnesid, mis sisaldasid nuputamisesandeid, sõnamänge, kindlal teemal meenutusi jms. See meeldis Vaikele väga, sest meenutas veidi mäluhämmust. Mõttetöö erksana hoidmist peab endine õpetaja ka vanemas eas väga oluliseks. Elurõõmu ammutab Vaike eelkõige kuuest lapselapsest, kes on praegu seks täismehed. Vaike sõnul ei ole koroonajal nende perekonna läbikäimist kuigivõrd mõjutanud.

„Elu on väga huvitav ja elada on tore“, leiab Vaike. „Ma üldse ei mõtle oma vanusele, see ei tule mulle meelde, ainult siis, kui on midagi, mida ma teha ei saa. Inimene on tõesti nii vana, kui ise arvab!“

Kauni kodu konkursile oodatakse kandidaate. Loe lk 3

Foto: Piia Salundi

Kavandatavast Tori silla ehitusest loe lk 6

Foto: Ott Rõngas

Intervjuud Tori valla aasta spordiedendaja Ahto Saarega loe lk 7

Foto: Ülo Soomets

Sindi karestiku ohtlikkusest ja ohutusest loe lk 10

Foto: Piia Salundi

VOLIKOGU ISTUNGIL

22. aprillil

1. Võeti vastu Tori lasteaia põhimäärus.
2. Võeti vastu Karl Rammi nimelise Sindi muusikakooli põhimäärus.
3. Muudeti Tori valla kultuurikeskuse põhimäärust.
4. Muudeti hooldaja määramise ja hooldaja-toetuse maksmise korda.
5. Otsustati vabastada lapsevanemad kuni 2. maini 2021 lasteaia kohatasu maksimisest Tori valla lasteaedades ning lapsehoiu- või eralasteaiateenuse kasutamisel proportsionaalselt teenuse mittekasutamise päevade arvuga, juhul kui lasteaia-koha mittekasutamise periood on vähemalt kaks nädalat järjestikku.
6. Otsustati osaleda liikmena mittetulundusühingus Eesti Rahvamajade Ühing ja volitada liikmeõigusi teostama Tori valla kultuurikeskuse direktorit.

7. Otsustati volitada mittetulundusühingut Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus täitma Tori valla nimel jäätmeseaduse § 67 lõikes 1 ja §-s 70 kohalikule omavalitsusele pandud ülesandeid.
8. Tunnistati kehtetuks Sindi linnavolikogu 15.02.2001 otsusega nr 84 kehtestatud Kalda tee 1b kinnistu detailplaneering.
9. Otsustati lubada vallavalitsusel võtta varalisi kohustusi 303 420 eurot osalemaks 2021.-2023. aastal riigi tugiteenuste keskuse meetmes „Kohaliku omavalitsuse hoonete energiatõhusaks muutmine“ projektiga „Tori valla Sauga teenuskeskuse energiatõhusamaks muutmine“.
10. Otsustati omandada Tori vallale tasuta Kilksama külas Pähkli tee 16 katastriüksust, et tagada Pähkli teel asuvatele elamukruntidele avalikult kasutatavalt teelt juurdepääs.

11. Otsustati seada tähtajatu sundvaldus Tammiste külas Pääsusilma põik katastriüksusele avalikult kasutatava tee rajamiseks.
12. Kinnitati Tori valla tervikteede ning jalgsi ja jalgrattateede nimekiri.
13. Tunnistati kehtetuks kolm ühinemiseelsete omavalitsuste määrust.
14. Otsustati võõrandada elektroonilisel enampakkumisel Tori vallale kuuluv korteriomand Sindis Tööstuse tn 7-3 alghinnaga 4500 eurot.
15. Otsustati võõrandada otsustuskorras Tori vallale kuuluv ühisomandi osa kinnistust Sindis Mureli tn 28 hinnaga 6750 eurot.
16. Otsustati võõrandada otsustuskorras Tori vallale kuuluvad korteriomandid nr 3 ja 4 Sindis J. C. Wöhrmanni pst 8, kokku 2000 euro eest.
17. Otsustati võõrandada otsustuskorras

- Tori vallale kuuluvad korteriomandid nr 1 ja 3 Sindis Wöhrmanni pst 10, kokku 3000 euro eest.
18. Otsustati võõrandada otsustuskorras Tori vallale kuuluv korteriomand Sindis Pärnu mnt 62a-33 hinnaga 4935 eurot.
 19. Informatsioon:
 - 19.1 Selja koolitee 50 hoonestusõigus;
 - 19.2 Sindi kärestiku arhitektuurikonkurss;
 - 19.3 Sindi keskuse arhitektuurikonkurss;
 - 19.4 Hajaasustuse programm 2021;
 - 19.5 Tori alevikku plaanitav noortekeskus;
 - 19.6 M. Šorini informatsioon riigikogus toimuvast, mis puudutab Tori valda.

Volikogu istungi protokolli ja vastuvõetud õigusaktidega on võimalik lähemalt tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee.

VALLAVALITSUSE ISTUNGITEL

10. märtsil

1. Otsustati korraldada avatud hankemenetlusega riigihange „Tammiste lasteaed-alkkooli laienduse projekteerimine ja ehitus“.
2. Otsustati korraldada avatud hankemenetlusega riigihange „Sauga Põhikooli ventilatsiooni väljaehituse I etapp“.
3. Kinnitati Sindi keskväljaku arhitektuuri-voistluse tulemused.
4. Otsustati suurendada vallavalitsuse ja osaühingu Visioonprojekt vahel sõlmitud projekteerimistööde töövõtulepingu kogumaksumust 12 475 euro võrra (lisandub käibemaks), kuna Sindi seltsimaja osalise rekonstrueerimise projekterimistööde käigus on selgunud vajadus lisatööde järele.
5. Otsustati nõustuda osaühingu Mändaluse Farm poolt keskkonnaametile esitatud keskkonnala nr L.VV/325172 muutmise taotlusega.
6. Kinnitati ühe 2020. aasta hajaasustuse programmist rahastatud projekti lõpparuanne ja otsustati välja maksta toetus.
7. Võeti vastu Tammiste külas Kuuse tn 3 kinnistu detailplaneering.
8. Kehtestati Tammiste külas Oblika põik 1, Oblika põik 2, Oblika põik 4, Oblika tn 1, Oblika tn 3 ja Oblika põik kinnistute detailplaneering.
9. Otsustati nõustuda Elbi külas asuva Tiiu katastriüksuse jagamisega ja Rütavere külas asuva Noa katastriüksuse jagamisega.
10. Otsustati nõustuda Selja külas asuva Nuudimetsa kinnisasja, Taali metskond 48 kinnisasja ja Taali metskond 87 kinnisasja osade vahetamise ja piiride muutmise.
11. Otsustati nõustuda Selja külas asuva Tali kinnisasja ja Taali metskond 48 kinnisasja osade vahetamise ja piiride muutmise.
12. Otsustati muuta vallavalitsuse 21.01.2021 korraldust nr 34 „Maa riigi omandisse jätmise ja katastriüksuste sihtotstarbe määramine“.
13. Otsustati välja anda kolm ehitusluba mänguväljakute rajamiseks: Niidu külas Are pargi kinnistule, Sauga alevikus Hirvela tänava kinnistule ja Sauga alevikus Metsvindi tn 2 kinnistule.
14. Eraldati vabaiühendustele tegevustoetused ja ühekordsed toetused.
15. Anti välja korraldus tugiisikuteenuse rahastamise kohta.
16. Otsustati nimetada alates 15. märtsist 2021 Sindi sotsiaaltöökeskuse juhatajaks Anu Eisenschmidt.

1. Otsustati korraldada riigihange „Microsoft Office kasutuslitsentside rent Tori valla asutustele“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
2. Kinnitati Tori valla 2021. aasta hankeplaan.
3. Otsustati eraldada reservfondist Tori valla kultuurikeskuse eelarvesse visuaali ja kodulehe loomiseks 3264 eurot.
4. Anti välja korraldus Pärnu Raja lasteaia osalustasu soodustuse tagastamise kohta.
5. Otsustati kehtestada Eametsa külas Rõngasliile tee 2 ja Tuhkru tee 1 kinnistute detailplaneering.
6. Nõustuti Rätsepa külas asuva Konnaoidu katastriüksuse jagamisega.
7. Anti välja korraldus katastriüksuste vaheliste piiride muutmise ja katastriüksuste liitmise kohta Kiisa külas.
8. Otsustati määrata Tammiste külas asuva Viikingi tee uueks sihtotstarbeks 100% transpordimaa.
9. Otsustati muuta Sindi linnas kolme katastriüksuse lähiaadressid.
10. Otsustati välja anda seitse ehitusluba, sh:
 - Sindi linnas Kalamaja tee, Meistrite tänav, Tööstuse tänav L2 kinnistutele veetorustiku rajamiseks ja Hirveaia park P1, Meistrite tn 2, Meistrite tänav kinnistutele kanalisatsioonitorustiku rajamiseks;
 - Sauga alevikus Jänesselja tn 5, Sindis Pärnu mnt 46 ning Are alevikus Päriveri tee 17 kinnistutele rulaparkide rajamiseks.
 - Üks ehitusluba tunnustati kehtetuks.

24. märtsil

1. Otsustati, et seoses Tammiste lasteaia kohakasutajate vähesusega suveperioodil on lasteaed suletud 1. juulist kuni 31. juulini. Sel perioodil on Tammiste lasteaia lastele tagatud lasteaia teenus Sindi lasteaia ja Jänesselja lasteaia.
2. Restaureerimistoetuse taotluste hindamiseks moodustati kuueliikmeline komisjon ning kinnitati taotluse ja aruande vormid.
3. Otsustati võtta vastu Are alevikus asuva Maneeži kinnistu detailplaneering.
4. Otsustati välja anda kolm ehitusluba: Tammiste külas korvpalliväljaku ümberehitamiseks, Sindi linnas veetorustiku, kanalisatsiooni ning sadevee kanalisatsiooni ja drenaaži rajamiseks ning Urge külas päikese-elektrijaama rajamiseks.
5. Määrati Rütavere külas asuva metsatee kohanimeks Röövli tee.
6. Otsustati nõustuda Are alevikus Lepplaane tn 7 ja Kuiaru külas asuva Mannaru katastriüksuste jagamisega.
7. Otsustati nõustuda Riisa külas Kangru, Kangrupargi ja Kangrukalda katastriüksuste liitmisega.

8. Otsustati nõustuda Pulli külas Johanna ja Uus-Aluste katastriüksuste piiride muutmise ja Uus-Aluste katastriüksuse jagamisega.
9. Otsustati nõustuda Rütavere külas Taali metskond 53 katastriüksuse ning Volla külas asuva Taali metskond 66 katastriüksuse piiride muutmise ja piirimuudatuse käigus tekkiva uue katastriüksuse moodustamisega.
10. Otsustati anda otsustuskorras mittetulundusühingule Niidu Küla Selts tasuta kasutusse osa Niidu külas Luha teest, et paigaldada sinna taastatud traktor TD-74.
11. Otsustati sihtfinantseerida osaühingut Sindi Vesi 2140 euroga Tori ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni II etapi kanalipumbajaama elektritoite väljaehitamise finantseerimiseks.
12. Kinnitati Sauga Tehnopargi kinnistutele hoonestusõiguse seadmiseks korraldatud avaliku kirjaliku enampakkumise parimad pakkujad.
13. Anti välja korraldus sotsiaalkorterite kasutusse andmise kohta Tori alevikus Kalda 2.

31. märtsil

1. Otsustati korraldada riigihange „Tori valla haljasalade hooldustööd“ ja kinnitati riigihanke alusdokumendid.
2. Otsustati sõlmida riigihanke „Tori valla kõrghaljastuse hindamise, hoolduse ja raie 2020-2023 raamleping“ alusel töövõtulepingu osaühinguga OK Acer maksumusega 21 450 eurot (lisandub km).
3. Tunnistati väikehanke „Sindi, Pärnu mnt 51 noverimistööde eelprojektist põhiprojekti koostamine“ edukaks osaühingu Hirvesoo Arhitektibüroo esitatud pakumuse maksumusega 29 720 eurot (lisandub km).
4. Kinnitati nelja hajaasustuse programmist rahastatud projekti lõpparuanded ja otsustati välja maksta toetus.
5. Otsustati sõlmida ühe isikuga munitsipaalaluruumi üürileping.
6. Otsustati keelduda ühele isikule sotsiaalaluruumi üürile andmisest.
7. Otsustati alkatada Tori valla soojamajanduse arengukava aastateks 2021–2031 koostamine.
8. Otsustati alkatada detailplaneeringu koostamine Tammiste külas asuvatel Ojapealse tee 7, Ojapealse tee 9 ja Ojapealse tee kinnistutel.
9. Väljastati ühed projekteerimistingimused.
10. Otsustati väljastada seitse ehitusluba,

- sealhulgas Sindi gümnaasiumi staadioni ümberehitamiseks, Sindis Kooli tn 9a kinnistul katlamaja ümberehitamiseks, Sindi linna Supluse elurajooni teede rajamiseks ning Tori alevikus Virula tänava tee rajamiseks.
11. Kinnitati Tori valla noortevolikogu valimisteks üheksaliikmeline valimiskomisjon.
 12. Otsustati eraldada neljale vabaiühendusele ühekordset toetust.
 13. Anti luba mittetulundusühingule TP Laulukool projektlaagri korraldamiseks juulikuus.
 14. Anti välja korraldus lõpetamata põhivara mahakandmise kohta.
 15. Otsustati eraldada reservfondist Tori Haldusteenuste eelarvesse lehekoristuskomplekti soetamiseks puudujääv osa 2304 eurot.
 16. Otsustati muuta alates 01.04.2021 Tori vallavalitsuse struktuuri ja teenistuskohade koosseisu – kultuurinõuniku ametikoht (nõunik, koormusega 1,0) nimetada ümber rahvatervisepetsialisti ametikohaks (keskastme spetsialist, koormusega 1,0).

7. aprillil

1. Otsustati sõlmida hankelepingu osaühinguga GT Tarkvara Tori valla asutustele Microsoft Office'i kasutuslitsentside rentimiseks maksumusega 14 964,61 eurot (lisandub km) ühes aastas.
2. Otsustati alkatada detailplaneeringu koostamine Sauga alevikus asuval Hirvela tn 1 kinnistul.
3. Otsustati vastu võtta Eametsa külas Nigula tee 57 kinnistu detailplaneering.
4. Otsustati väljastada kahed projekteerimistingimused.
5. Anti välja korraldus Pulli külas Aluste katastriüksuse baasil uute katastriüksuste moodustamiseks.
6. Nõustuti Sindi linnas Supluse tn 3, Nurme külas Halinga metskond nr 39 ja Kilksama külas Pähkli teel asuvate katastriüksuste jagamisega.
7. Otsustati seada sundvaldus osaühingu Elektrilevi kasuks Kilksama külas Turbaraba tee 6 katastriüksusele madalpinge elektrimaakaabelliini rajamiseks.
8. Väljastati üks ehitusluba.
9. Kinnitati Tori valla noortevolikogusse kandideerimise avalduse vorm.
10. Kooskolastati Tori valla kultuurikeskuse logo.

Vallavalitsuse istungite protokollide ja vastuvõetud õigusaktidega on võimalik lähemalt tutvuda Tori valla kodulehel www.torivald.ee.

17. märtsil

VALLAVALITSUSE PIIRKONDLIKUD ESINDAJAD

Are piirkond	Signe Rõngas	525 3189	signe.rongas@torivald.ee
Sauga piirkond	Priit Ruut	5649 0409	priit.ruut@torivald.ee
Sindi piirkond	Raigo Paulberg	5667 0496	raigo.paulberg@torivald.ee
Tori piirkond	Jüri Puust	518 3374	jyri.puust@torivald.ee

Kehtestati ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava

SIGNE RÕNGAS
ABIVALLAVANEM

Märtsi volikogus kehtestati Tori valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) arendamise kava aastateks 2021-2032. Varasemalt kehtisid ühinenud valdade arengukavad, mis ei andnud tervikpilti. ÜVK arengukavasse sai teha ettepanekuid. Arvestasime ka neid ettepanekuid, mis tehti valla arengukava menetlemisel ja üldplaneeringu ideekorjel. Et ideekorje oli anonüümne, ei saa vald kõikidele ettepanekute tegijatele isiklikult vastata. Seega teen väikese kokkuvõtte kõigist ettepanekutest ja vastustest.

Sindi linnast tuli kolm ettepanekut: korrastada reoveekogumisala piir, puhastada Tõela peakraav ja rekonstrueerida Põllu tänava reoveepumpla. Reoveekogumisala piir arengukavas täpsustati, aga selle peab lisaks kinnitama keskkonnaminister. Tõela peakraavi sademeveesüsteemide puhastamiseks on osuühing Sindi Vesi esitanud keskkonnainvesteeringute keskusele (KIK) taotluse rahastuse saamiseks. Juhul, kui seda ei rahuldata, tehakse töö valla rahade eest. Reoveepumpla on vee-ettevõtte

lubanud üle vaadata.

Tammiste külast tuli ettepanekuid kokku viis. Peamiselt puudutasid need Kesa tee ja Kellukese põigu ühendamist ühiskanalisatsiooni ja -veega. Kesa tee ettepanekud olid saanud valla arengukava menetlemisel ja on praeguseks juba lahenduse saanud. Kellukese põik peaks saama ühenduse 2022. aastal.

Eametsa küla puudutas viis ettepanekut. Need olid peamiselt täpsustavad küsimused, millal jõuab ÜVK mingi konkreetse kinnistu või tänavani, ning probleemid sademeveega. Arengukava järgi peaks saama Eametsa küla kogu ulatuses ÜVK-ga ühendatud 2023.-2028. aastal. Eelmisel aastal puhastas vald sademevee kraavid Eametsa külas Puti rajoonis. Sel aastal paigaldatakse Allika tee äärde magistraaltoru Saugast Nigula teeni. Samuti peaks töösse minema eskiisprojekti koostamine. Kindlasti on kogu Eametsa ÜVK ajagraafik sõltuv KIKi rahastusest.

Kilksama külast tuli viis ettepanekut, peamiselt eri kinnistutele ÜVK jõudmise ja tuletorje veevõtukoha (TVK) rajamise vajaduse kohta. ÜVK on plaanitud Kilksamale 2022.-2024. aastal ja TVK rajamine on nüüd võimalik Nõmmeliiva tee 1a kinnistule.

Jõesuu külast tuli kokku kolm ettepanekut ja kõik puudutavad Orava tänava äärseid kinnistuid. Jõesuu küla ÜVK rekonstrueerimine on kava järgi plaanis aastatel 2026-2027, see võimaldab kõikide Orava tänava äärsete kinnistute ühendamist ÜVK-ga. Eraldi küsimus on nõuetekohaste liitumispunktide väljaehitamine, millega vee-ettevõtte peab tegelema pidevalt.

Taali külast tuli ettepanek kortermajade liitumispunktide ümberehituse kohta, mis on vee-ettevõtte selle aasta tööplaanis.

Kõrsa küla ettepanek oli Ohaka piirkonna liitmine Kurina piirkonna ühisveevärgiga.

Selja küla ettepanek oli ÜVK ala laiendada konkreetse kinnistuni.

Are alevikust tuli ettepanek sademeveetrasside rekonstrueerimise vajaduse kohta.

Sademevee probleem on kogu vallas väga laialdane. Mõned kinnistuomanikud pole mõistnud kraavide vajalikkust ja on ajanud oma kinnistu piires kraavi kinni või ehitanud liiga väikese läbimõõduga toruga truubi. Samuti on paljud truubid puhastamata või amortiseerunud. Seega paneb iga väiksemgi

takistus sademevee liikumise seisma. Kraavide kinniajamine on keelatud. Hajaasustuses on kraavid peamiselt maaparandussüsteemide osad, mille puhul on hooldamise kohustus pandud maaomanikule. Tiheasustuse alal on samuti hoolduskohustus maaomanikul. Truupide ehitamise juures on oluline, et olemas oleks maaomanike luba. Tavapäraselt on tee valla oma või avalikus kasutuses, seega on kraav kas valla maal või asub kinnistu piir kraavi keskjoonel. Truupide ehitus ei ole vaba, need tuleb rajada vallaga koostöös. Uute kraavide rajamine on keerukas, kuna puudub selleks vajalik maa või on kraaviks sobiv ala juba erinevate ühendusliinidega (side- ja elektrikaablid) hõivatud. Nende ümbertõstmine on kallis ja pikk protsess.

ÜVK arengukava saab lähemalt tutvuda valla kodulehel www.torivald.ee > Valdkonnad > Majandus ja keskkond > Arengukavad.

Investeeringute plaan on samuti lisana kodulehel olemas. Peab rõhutama, et ajakava sõltub oluliselt projektide rahastamise võimalusest. ÜVK arengukava vaadatakse üle iga nelja aasta tagant.

Vallavalitsuse esitatud arvetest ja tasumise võimalustest

GETLIN KAKKO
PEARAAMATUPIDAJA

Alates 1. veebruarist pakub Tori vald uudet arvete esitamise lahendust arveldusplatvormi Bill.me kaudu.

Bill.me-ga on juba liitunud paljud teised omavalitsused. Järgides e-teenuste arendamise suundumisi, otsustasime ka Tori valla klientidele pakkuda keskkonnasõbraliku ja kaasaegse tehnoloogia kasutamise võimalust ning alates 1. veebruarist saadeti e-postile tellitud arved läbi arveldusplatvormi.

Bill.me registreeritud kasutajatel on tulevikus võimalus tellida sellele platvormile ka teiste Eesti teenuspakkujate arveid, kes seda lahendust pakuvad. Bill.me keskkonda kasutatav eraisik saab kohe pärast registreerimist juurdepääsu kõigile platvormi funktsioonidele ja eelistele, mille põhieesmärk on mugavus.

Igakuised arved ilmuvad ühte kohta ja ei lähe kaotsi, on võimalus jälgida online ülevaadet tasutud ja tasumata arvetest, kõik esitatud arved säilivad arhiivis ja on lihtsasti leitavad ka hiljem.

Lisaks on võimalik platvormile lisada maksekaart, millega saab mugavalt otse Bill.me keskkonnas arveid tasuda, kuid tähelepanu tuleb pöörata sellele, et sel puhul rakendub teenustasu 2% arve summast. Maksekaardi lisamine ning tasumine otse platvormilt ei ole kohustuslik, makseid võib ikka samamoodi teostada nagu olete harjunud varasemalt tegema.

Arvete saamine, vaatamine, hoidmine, arhiveerimine Bill.me keskkonnas on teie jaoks ikka tasuta. Arveldusplatvormi kasutamine on valla poolt pakutud uudne võimalus, kui teile aga selline lahendus ei sobi, on võimalikud ka järgmised variandid:

- arve saadetakse paberkanalil teie esitatud postiaadressile;

- arve saadetakse e-posti teel teie esitatud e-posti aadressile;
 - saadetakse e-arve panka.
- Segaduste vältimiseks tuleks kliendil valida üks variant, mis kõige paremini sobib. Mitme erineva võimaluse kasutamist samaaegselt me üldjuhul ei paku.
- Kui teil on soov muuta arvete saamise viisi, palun teavitage kirjalikult raamatupidajat, kes teile arveid esitab:
- Tatjana Lapteva, e-post tatjana.lapteva@torivald.ee
 - Li Kaljurand, e-post li.kaljurand@torivald.ee
 - Veronika Pikkur, e-post veronika.pikkur@torivald.ee
 - Katrin Järv, e-post katrin.jarv@torivald.ee

Heakorrakonkurss „Kaunis kodu” tuleb taas

KATARIINA VAABEL
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Juba kolmandat korda ootame infot valla kaunistest kodudest. Kauneid koduhoove on meie ümber kõikjal ja need paistavad juba kaugel silma. Kahjuks ei jõua väga paljud neist heakorrakonkursile, on siis põhjuseks eestlaslik tagasihoidlikkus või hoopis midagi muud. Julgustame teid konkursil osalema, sest tahame suurt tööd, pingutust ja kunsti vääriliselt hinnata ja tunnustada. Kauni kodu esitajaks saavad omaniku nõusolekul olla ka naabrid või teised tuttavad. Kasutage seda võimalust ja märgake üksteist.

Kauni kodu konkursi eesmärk on innustada omanikke heakorradama ja haljastama oma kinnistuid, aidates seeläbi kaasa elukeskkonna puhtamaks ja kaunimaks muutmisele. Sellel aastal on iga kategooria võitjale ette

nähtud rahaline auhind kuni 1000 eurot.

Konkurss toimub järgmistes kategooriates:

- pereelamud tiheasustuses;
- talumajapidamised või pereelamud hajaasustuses;
- korterelamud (kaks ja enam korterit);
- sotsiaal-, äri- ja tootmisobjektid.

Kandidaate võivad konkursile esitada kõik isikud. Üks kinnistu võib sobivuse korral kandideerida eri kategooriates.

Kandideerimiseks või kandidaadi esitamiseks tuleb vallavalitsusele esitada kirjalikult vabas vormis osalemistaotlus 1. juuniks.

Tammistes Sinilille tänaval asuv eramu valiti eelmisel aastal kauneimaks

Foto: Katariina Vaabel

Algatati tuuleparkide detailplaneering

SIGRIT KASEMETS ÜLDPLANEERINGU SPETSIALIST

Ertevõtte Sunly Wind OÜ, Metsamaahalduse AS, OÜ Utilitas ning OÜ Kabin ja Pojad soovil algatas Tori vallavolikogu veebruaris toimunud istungil detailplaneeringu koostamise ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise Tohera ja Aesoo külaadesse tuulepargi rajamiseks.

Pärnu maakonna tuuleenergeetika teemaplaneeringuga on juba 2013. aastal valitud välja kohad Pärnu maakonnas, kus puuduvad olulised riigikaitse, keskkonnanõuanded, sotsiaalsed ja muud asjakohased piirangud elektrituulikute rajamiseks. Kaks sellist ala paiknevad võrdlemisi lähedikkude (üks teisest umbes 5 kilomeetri kaugusel) Tori valla kirdeosas, jäädes osaliselt ka Põhja-Pärnumaa valda. Pärnu maakonna planeeringuga määratud elektrituulikute arendusala P9 paikneb Põhja-Pärnumaa vallas Rahnoja külas ning Tori vallas valdavalt

Tohera külas. Arendusala kogupindala on umbes 291 hektarit, sellest umbes 186 hektarit asub Tori vallas. Elektrituulikute arendusala P10 paikneb Põhja-Pärnumaa vallas Vihtra külas ning Tori vallas Aesoo külas. Ala kogupindala on umbes 269 hektarit, sellest umbes 36 hektarit asub Tori vallas.

Põhja-Pärnumaa vallavolikogu algatas möödunud aasta detsemb-

ris Rahnoja ja Vihtra tuuleparkide detailplaneeringu koostamise ja keskkonnamõjude strateegilise hindamise elektrituulikute arendusala P9 ja P10. Kuna mõlemasse valda soovitakse elektrituulikute arendusala aladele tuulikuid rajada, siis käsitletakse neid alasid ja kavandatavaid tuuleparke ühtse tervikuna (mitte järgides valla piiri) ning koostatakse tuuleparkide detailplaneeringu kogu

arendusalasid P9 ja P10 hõlmavale tuulepargile või tuuleparkidele koostöös Põhja-Pärnumaa vallavalitsusega. Ka kavandatavate tuuleparkide keskkonnamõju hinnatakse mõlema elektrituulikute arendusala kogupindala ulatuses tervikuna ja omavahelises koostöös.

Arendusalaadele kavandatavate elektrituulikute arv, tehnilised parameetrid, tuulikute ja nende

toimimiseks vajalike tehnovõrkude täpsed asukohad selguvad detailplaneeringu käigus. Samuti lepikse planeeringu käigus kokku kohaliku omavalitsuse või kohaliku kogukonna saadav hüvitis või kasu kavandatavast suurarendusest. Kuna riiklik regulatsioon tuuleparkide mõjude kompenseerimise kohta on alles välja töötamisel, siis tuleb planeeringu käigus osaliste vahel kokku leppida, milline on antud juhul saadav kasu, kui suur see on ja kes on kasusaajad.

Detailplaneeringu algatamisega algab planeeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise pikk protsess. Kõigist detailplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus koostatud dokumentidest ja avalikest aruteludest teavitatakse valla kodulehel, valla ajalehes ja maakonnalehes. Lisaks teavitatakse kirjalikult planeeringu koostamisse kaasatud asutusi ja planeeringuala maaomanikke ning piirinaabreid.

Tuleohutuse seaduse muudatustest

JAAK JAANSO LÄÄNE PÄÄSTEKESKUSE NÕUNIK

1. märtsil jõustusid tuleohutuse seaduse muudatused. Kahega neist peaksid olema kursis ka koduomanikud.

Vingumürgituse ja sellest põhjustatud surmade vähendamiseks muutus tahkekütte küttesüsteemide (puuküttega kaminad, ahjud, pliidid, kerised) olemasolul vingugaasiandur kohustuslikuks. Vingugaasiandur tuleb paigaldada kõikidesse hoonetesse või hoone osasse, kus on tahkekütte küttesüsteem – elamu, kuur, sauna eesruum, korter jne. Vingugaasianduri paigaldamise nõue tuleb täita esimesel võimalusel, kuid hiljemalt 2022. aasta 1. jaanuariks. Kuna elamus või korteris on suitsuandur juba kohustuslik, on mõttekas valida kombineeritud andur, mis annab märku nii ruumis levivast suitsust kui ka vingugaasist.

Anduri paigaldamiskoha valikul tuleb eelkõige arvestada anduri tootja paigaldus- ja kasutusjuhendis toodud asukohaga. Kui juhend on ära kadunud, tuleb arvestada, et vingugaas ja õhk on praktiliselt

sama rasked, selliselt levib vingugaas ruumides samalaadset õhuga – kütteseadmes tekkiv vingugaas liigub koos sooja õhuga lae alla, siis jahtub ja jaguneb ruumis laiali. Selliselt on mõttekas andur paigaldada ruumi lakke. Kinnitamiseks tuleb kasutada komplektis olevaid kruvisid. Kahepoolne teip ei ole usaldusväärne kinnitusvahend, kuna ei ole ette teada, millal see „ära väsis“ ja andur alla kukub. Kui see juhtub öösel, oled sel ööl kaitseta.

Alates 1. märtsist sisestavad pottsepad ja korstnapühkijad kõik küttesüsteemiga tehtud tööd küttesüsteemide portaali. Küttekollete omanikud saavad portaalist vaadata endaga seotud küttesüsteeme, omades selliselt ülevaadet tehtud töödest ning tegemata tööde intervallidest. Samuti leiab portaalist infot teenust pakkuvate kutseliste korstnapühkijate ja pottseppade ning nende tööpiirkondade kohta. Küttesüsteemide portaali aadress on <https://kuttususteem.paasteamet.ee>. Ligi pääseb ka päästeameti kodulehe kaudu <https://www.rescue.ee> (klikkides alajaotusele e-teenused).

Tuleohutut aastat!

Muinsuskaitsealustele ja miljööväärtuslikul alal asuvatele hoonetele saab taotleda restaureerimistoetust

SIGNE RÕNGAS ABIVALLAVANEM

Vallavalitsus ootab restaureerimistoetuse taotlusi 20. maini. Toetus on mõeldud riigi kaitse all olevate kinnismälestiste või enne 1944. aastat ehitatud ja üldplaneeringu järgi miljööväärtuslikul alal asuvate hoonete restaureerimiseks.

Kõigi muinsuskaitse objektidega on võimalik tutvuda kultuurimälestiste registris: <https://register.muinas.ee>. Miljööväärtuslikud alad meie vallas on Sindis Johann Christoph Wöhrmanni puistee koos kiriku, raekoja, Kiriku pargi ja ümbritseva haljastusega ning Raudtee tänav Piiri tänavast kuni Jaama tänavani. Kui kahtlete, kas teie ehitist on riikliku kaitse all või asub miljööväärtuslikus piirkonnas, võite küsimusega pöörduda abivallavanem Signe Rõngase poole telefonil 525 3189 või kirjutades signe.rongas@torivald.ee.

Toetust saavad taotleda nii füüsilised kui juriidilised isikud.

Toetust makstakse:

- välispiirdetarindite remontimiseks, restaureerimiseks, hoiu- ja säilitustingimuste tagamiseks ning taastamiseks;

- ehitiste arhitektuursete originaal- ehk ehitusaegsete detailide (aknaraamid, välisüksed, luugid, varikatused, verandad, rõdud, trepid, fassaadikujunduse elemendid, katusetornid, erkerid, korstnapitsid, käsitsi tehtavad sadeveelehtrid ja -sülitid, piirdeaiad) restaureerimiseks.

Maksimaalne toetuse summa on 10 000 eurot, kuid mitte rohkem kui 50% tehtud tööde maksumusest. Toetuse eraldamise otsustab vallavalitsus vastavalt komisjoni ettepanekutele ühe kuu jooksul pärast taotluste esitamist.

Toetuse saamiseks esitatakse vallavalitsuse kinnitatud hindamiskomisjonile vormikohane taotlus koos vajalike lisadega. Toetuse väljamaksmine taotlejale toimub pärast lepingus kirjeldatud tööde lõpetamist ja toetuse kasutamise aruande kinnitamist.

Tori valla restaureerimistoetuse määramise kord ja toetuse taotluse blankett ning link iseteenindusse on saadaval valla kodulehel www.torivald.ee > Teenused ja toimingud > Ehitus ja planeerimine > Restaureerimistoetus.

Lisainfo: Signe Rõngas, tel 525 3189, signe.rongas@torivald.ee

Vallavalitsus ootab rohkelt taotlejaid!

Taas saab taotleda korteriühistute toetust õuealade korrastamiseks

SIGNE RÕNGAS ABIVALLAVANEM

Vallavalitsus ootab korteriühistute toetuse taotlusi 15. maini. Toetus on mõeldud ühistutele, kes soovivad parandada hoovide välisilmet.

Toetuse saamise tingimus on, et hoov jääb avatuks ja on ligipääsetav ka naabritele ja kogukonnale.

Vallavalitsusele tuleb esitada vormikohane taotlus koos järgmistest dokumentidest:

- korteriomanike üldkoosoleku või põhikirjast tulenevate volituste alusel juhatuse protokolli koopia, mis sisaldab otsust hoovi heakorrastamiseks vajaliku töö tegemise kohta;
- ühistaotluse esitamisel kinnitus nõusoleku kohta ühistaotluse esitamiseks;
- vajadusel taotleja valitseda oleva naaberkinnistu omaniku nõusolek;

- kinnistu või kinnistute plaan kavandatava töö asukoha skeemiga ja kavandatava töö kirjeldus;
- fotod kavandatava töö asukohast enne tööde algust;
- kavandatava töö eelarve;
- vajaduse korral asjakohased kooskõlastused või nõusolekud kavandatava töö tegemiseks.

Toetust antakse kuni 40% töö kogumaksumusest, kuid mitte rohkem kui 2000 eurot ühe taotleja kohta või 4500 eurot ühistaotluse korral. Toetust ei maksta korteriühistule ette, vaid pärast aruande esitamist.

Tori valla korteriühistute toetamise kord ja toetuse taotluse blankett ning link iseteenindusse on saadaval valla kodulehel www.torivald.ee > Teenused ja toimingud > Ehitus ja planeerimine > Korteriühistute toetus taotlus ja aruanne.

Lisainfo: Signe Rõngas, tel 525 3189, signe.rongas@torivald.ee

Selgusid ettevõtluse arendamise võimalused Tori vallas

SIGRIT KASEMETS
ÜLDPLANEERINGU SPETSIALIST

Möödunud aasta lõpus valmis uuringu „Ettevõtluse arendamise võimaluste välja selgitamine Tori ja Põhja-Pärnumaa vallas“ aruanne. Uuringu eesmärk oli välja selgitada, kuidas kohalik omavalitsus saaks kaasa aidata ettevõtluse arendamisele, sh anda soovitusi koostatavas üldplaneeringus asjakohaste tingimuste määramiseks.

Uuringus analüüsiti Sindi, Sauga, Selja ja Jõesuu tööstusala tugevusi ja nõrkusi ning anti soovitusi edasisteks tegevusteks. Uuringu tulemusel jõuti järeldusele, et Tori valla ettevõtlusaladest omavad suurimat potentsiaali Pärnu linnale lähedasemad ehk Sindi ja Sauga piirkonnad, mis paiknevad lähemal nii olulistele infrastruktuuri objektidele kui ka kriitiliselt tähtsale tööjõule. Samas on ka Seljal ja Jõesuul potentsiaali tulevikus ettevõtlusaladena jätkata. Jõesuu ettevõtlusala, millel üldiselt ei ole väga häid arengueelduseid, on aga

sobilik häiringutega (nt tolm, müra vms) ettevõtluse arenguks, kuna elamualad paiknevad seal kaugemal. Are piirkonnas ja Tori alevikus ei ole välja kujunenud tööstusalasid ja neid piirkondi uuringus ei käsitletud.

Sindi alal vajab lahendamist ajalooliste Sindi kalevivabrikute hoonete kompleksiga seonduv – tegemist olulise tööstuspärandiga, mis tänasel päeval kannab pigem kultuurilist väärtust. Vabriku alal on tulevikus potentsiaali pigem uuskasutuseks muul funktsioonil kui tööstusalana. Sindi väiksuse tõttu on uuskasutusvõimaluste leidmine keeruline, kuid ilmselt oleks võimalik Sindi kalevivabriku puhul mitmekesine uuskasutus – nt huvitav ja omapärane kool, osaliselt ka (külalis)korterid, turismisektorile suunatud kasutus (muuseum, kultuurikeskus, elamuskeskus vms).

Uuringu koostajad soovivad vältida koostamisel olevas üldplaneeringus uute tootmiseks sobivate ettevõtlusalade määramist. Pärnu maakonnaplaneeringus määratud ettevõtlusalad koos uuringus käsitletud aladega

on piisavad, et tagada tootmisettevõtetele perspektiivis vajalikud maa-alad. Üldplaneeringus võiks aga arvestada väikeettevõtluse vajadustega, mis üldjuhul ei paikne ettevõtlusaladel, ning tagada keskkonnahäiringuteta ettevõtluse arendamise võimalused ka muudel maa-aladel.

Kokkuvõtlikult on üldised soovitusel ettevõtlusalade arendamiseks järgmised:

- tagada ettevõtlusalade väga hea turundus;
- üldplaneeringus jälgida, et uusi elamualasid ei planeeritaks ettevõtlusala lähedusse;
- visuaalsete ja mentaalsete häiringute vähendamiseks suunata ettevõtteid rajama kõrghaljastust hoonete ümbrusesse, eelkõige teede ja elamualade naabrusesse;
- rajada kergliiklusteed ettevõtlusalade ja peamiste elamualade vahel.

Uuringu aruanne on hea abivahend valla arengudokumentide koostamisel. Samas on selles põnevaid ja kasulikke mõtteid nii praegustele ettevõtjatele kui ka nendele, kes alles mõtlevad ettevõtlusega alustada. Lisaks sisaldab uuring

põhjalikku tekstilist ja joonistega illustreeritud ülevaadet valla rahvastikust, sh tööeliste elanike vanuselisest koosseisust ja paiknemisest, elanike arvu muutusest piirkondade loikes ning ettevõtlusaktiivsusest ja ettevõtluse valdkondadest. Neid andmeid on igal ajal võimalik kasutada, näiteks koolitöodes või ettevõtete edasiste tegevuste kavandamisel.

Suur tänu kõikidele ettevõtete esindajatele, kes uuringusse oma panuse andsid ümarlaual osaledes ja mõtteid jagades! Uuringu viis läbi osatühing Hendrikson & Ko Tori vallavalitsuse ja Põhja-Pärnumaa vallavalitsuse tellimisel ja Euroopa Liidu sotsiaalfondi vahendite toel.

Uuring on kättesaadav Tori valla kodulehel www.torivald.ee > Valdkonrad > Ettevõtlus.

Sindi sotsiaaltöökeskuse töökorraldus on muutunud

KATARIINA VAABEL
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Sindi sotsiaaltöökeskuse töökorraldus on sellest aastast mõnevõrra muutunud: jaanuarist töötavad sotsiaalkeskuse all valla avahoolustotajad ja 15. märtsist juhivad keskust Anu Eisenschmidt, kes tegutses varasemalt Saarde vallas sotsiaalnõunikuna.

„Otsustasin kandideerida, sest see on minu kodukoht ja mul on tahe panustada kogukonda, lisaks on siin ka juba tuttav töökeskkond ja kollektiiv,“ ütleb Anu ning viitab sellele, et ta töötas aastail 2016-2018 Sindi linnavalitsuses sotsiaalnõunikuna. Anu ülesandeks on sotsiaaltöökeskuse ja avahoolustotöö juhtimine. Praegu on tema sõnul keskusele ja külastajatele keeruline aeg, sest koroonaviiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud piirangud on ranged ja ei luba inimestel ühes ruumis viibida. „Väga kahju on, sest ma näen, kuidas sotsiaaltöökeskuses käima harjunud inimesed soovivad nii väga tulla ja suhelda. Loodame, et ilmad lähuvad ruttu soojaks, siis saame kasvõi värskes õhus koos viibida.“

Kui Sindis valmib uus sotsiaalmaja, kolib sinna ka sotsiaaltöökeskus. „Arvan, et see on positiivne muutus, sest läheme rohkem linna

Avahoolustotajad (vasakult): Jagne Kraav, Külliki Almosen, Heli Tõrva, Anu Alabert
Foto: Anu Eisenschmidt

südamesse ja ehk leiab veelgi rohkem inimesi tee meie juurde, sest kindlasti laieneb ka pakutavate tegevuste nimekiri,“ avaldab uus juht lootust, et päevakeskus võetakse hästi vastu. Rajatav sotsiaalmaja on ühelt poolt sotsiaalklientide majutamise asutus, aga teisalt ka päevakeskus, mille klientuur ei ole ainult

sotsiaalklient. Oodatud on kõik, kes soovivad koos viibida, end koolitada või sobivat tegevust leida.

Anu sõnul on vaja vahepealne viiruse periood lihtsalt vaja üle elada: „Kuigi me ei saa hetkel kokku tulla, oleme siin siiski teie jaoks olemas.“

Anu Eisenschmidt

Sindi sotsiaaltöökeskus

Juhataja Anu Eisenschmidt

Tel 445 1172; 5569 5546

E-post sotskeskus@torivald.ee

Avahoolustotajad

Jagne Kraav, tel 525 8765,

e-post jagne.kraav@torivald.ee

Külliki Almosen, tel 5302 6334,

kyllyki.almosen@torivald.ee

Heli Tõrva, tel 529 3053,

heli.torva@torivald.ee

Anu Alabert, tel 5322 5295,

anu.alabert@torivald.ee

Saugasse kolis uus ettevõtte

KATARIINA VAABEL
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Meie valda on tulnud uus ettevõtte – osatühing P-Trucks, mis tegeleb transpordivahendite ja ehitustehnika ostu ja müügiga ning Papiniidu Keskuses asuvate kaubandus- ja büroopindade rendi ja kinnisvara haldamisega. Lisaks hooldatakse ja remonditakse veoautosid. Nüüd asub ettevõtte Sauga alevikus aadressil Keskuse 9.

Küsimustele vastas ettevõtte juht Raimond Pärn.

Kus te enne asusite?

Enne asusime Papiniidu, aga kuna meie asukohta tuleb uus pood Lidl, siis müügiplats kadus ära. Varasemalt oli meil juba Saugas töökoda, otsustasime ka kontori siia tuua, et kõik oleks ühes kohas.

Kuidas on sujunud üleminek ja

koostöö vallaga?

Nüüdseks oleme ära kolinud ja kõik on tipp-topp, kontoris on veel vaja lõpetada välisviimistlus. Oleme heas kohas, kus on neli sarnase tegevusalaga firmat reas. Võtsime eelmisel aastal vanad garaažid maha ja selle arvelt tuleb töökoja laiendus. PRIA toetusmeetme abil saab kogu kompleks uued põrandad, uuendatud olmeruumid ja katusele päikesesjaama.

Valda peab kiitma, sest võrreldes linnaga on bürokraatiat tunduvalt vähem ja asjaajamine kordades operatiivsem, töötajad on lahked ja asjatundlikud ning küsimused lahendatakse kiiresti.

Kui palju on teil töötajaid?

Töötajaid on meil Saugas 15, neist kuus elavad Tori vallas. Seoses töökoja laiendusega otsime enda kollektiivi juurde kolme-nelja tublit mehaanikut ja üht automaalarit. Kellel on huvi, võtke meiega ühendust.

Koduanduri teenus teeb üksi elava eaka elu turvalisemaks

Üksi elava eaka ohutus kipub lähedastele sageli muret valmistama – mis saab, kui vanaema või vanaisa kukub, läheb pimedas õue või unustab ravimid võtta? Nüüd on saadaval teenus, mis annab eaka tegemistest kiire ülevaate, ilma et tema privaatsust rikutaks.

Teenus toimib nii, et juhtmevabad andurid registreerivad ruumides liikumised, uste avamised ja sulgemised, temperatuuri, suitsu või kõrge CO taseme. Lähedane või sotsiaaltöötaja saab samal ajal koduanduri teenuse kasutajakontolt ülevaate sellest, kuidas lähedasel/hoolealusel kodus läheb. Näiteks: kas ta käib õues, kui hästi magab, kas kodu on soe, kus ta liigub kodus jne. Võimalik on seadistada ka vajadusepõhised teavitused – näiteks kui eakas ei ole pikka aega liikunud – siis saadab infosüsteem lähedastele sõnumi. Koduanduri kasutamiseks ei ole eaka koju vaja interneti- ega telefonühendust, andmeside toimub asjade

interneti võrgus ja andur töötab patareitoitel.

Kombineerides koduanduri lahendust hooldekoode teenusega on võimalik vältida hooldekodu vajadust. Andurite kulu on 30-100 eurot ühekordselt ning edasine infosüsteemi ja teavituste kulu 20-40 eurot kuus. Täpne hind sõltub soovitud andurite arvust.

Erinevalt kaamerajärelevalvest või häirenupu teenusest kogub koduanduri süsteem inimese elukeskkonnast andmed passiivselt, analüüsib saadud andmeid ning saadab lähedastele teate, kui on tuvastanud ohuolukorra.

Koduanduri teenus võimaldab eakal elada oma kodus mugavamalt ja ohutumalt. Kuigi teenus on veel üsna uus, võib kindel olla, et see kogub populaarsust – kõik pilootprojektis osalenud inimesed jäid teenust kasutama.

Lisainfo teenuse kohta kodulehel www.koduandur.ee.

Allikas: Koduandur OÜ

Uus Tori sild tuleb ohutu ja kindlasti ka ilusam kui praegune

HANNES VAIDLA

TRANSPORDIAMETI LÄÄNE TEEHOIU
OSAKONNA JUHATAJA

Transpordiameti esimene eesmärk on alati liiklejate ohutuse tagamine ning seda oleme me ka Tori sillauuenduse käigus eelkõige silmas pidanud. Samas ei tähenda see, et meid ei huvitaks üldse silla välimus või kohalike inimeste liikumisvõimalused sillahituse ajal. Võib kindel olla, et uus sild tuleb palju nägusam kui praegune ning tahame selle valmis ehitada kiiresti ja kvaliteetselt, et torilaste igapäevane elurütm saaks võimalikult vähe häiritud.

Tori silla eelprojekt seadis transpordiametile ülesandeks olemasoleva silla remontimise kaasaja nõuetele vastavaks sillaks. Kaasaja nõuded näevad muuhulgas ette sõidutee laiuse, kergliiklusteede laiused, valgustuse nõuded, piirete nõuded.

Praegune sild ei ole ohutu

Praegusel sillal on võimalik kogemata juhtimisviga tehes sõita kõnniteele, seades seal liikuvate kergliiklejate elud ohtu ja seejärel läbi piirde edasi vette kukkuda. Kaasaja silla nõuded, kui need on täidetud, seda enam ei võimalda.

Sillal asuvad kergliiklusteed on täpselt nii laiad, et kui kaks inimest kõrvuti kõnnivad ja auto neist mööda sõidab, võib jalakäija saada auto peeglika pihta – seega on vaja rajada laiem kergliiklustee. Pealegi soovitakse silda ületada ohutult nii jalgratta, ratastooli kui lapsevankriga. Silla praegused gabariidid seda aga ei luba.

Lisaks soovitakse meil kasutusele võtta kuni 60-tonnised veokid. Sellist koormust aga 1956. aastal rajatud sild ei kannata – see on arvestatud kuni 28-tonnisele koormusele, mis praeguseks on amortiseerumise tulemusena jõudnud viimase piirini.

Kergliiklusteid ja sõiduteed peavad kandma silla talad, mis jaotaksid koormuse ühtlaselt kogu sammastevahelisele alale ja pidama vastu nii sillateki enda raskusele kui ka sõidukite koormusele. Enamasti tehakse need talad raudbetoonist, kus kogu koormuse võtavad vastu ja jaotavad ühtlaselt raudbetoonis asuvad terasest sarruse vardad.

Soovitud koormuse vastuvõtmiseks on neid aga vaja nii palju, et silla talad läheksid väga massiivseks ning sild ei oleks enam ilus, samuti piiraks see vaadet silla alt piki jõge. Seetõttu kasutamegi terasalasid, millega on võimalik rajada kergemat, õhemat ja saledamat silda ning vähem piirata vaadet piki jõge.

Praegune Tori sild on rajatud 1956. aastal

Foto: Ülo Soomets

Kogu silla sõiduteed ja kergliiklusteid peavad kandma sambad, mis ei tohi selle koormuse all puruneda. Paraku selgus uuringute käigus, et sambad on amortiseerunud ja nende kandevõime ammendumas – järelikult tuleb rajada ka uued sambad, mis toetaksid paremini kindlale alusele ning võtaksid silla koormuse vastu.

Ehitame võimalikult kiiresti

Oleme kõikvõimalikke tehnilisi lahendusi otsides ja erinevate spetsialistidega konsulteerides viinud silla sulgemise aja miinimumini. Selleks, et lühendada ehituse aega, rajatakse kolme jõesamba asemele kaks ja need uude asukohta. Need saab ehitada suures osas valmis enne olemasoleva silla lammutamist ja jõge saab ehituse ajal endiselt ületada. Kui me ehitaksime jõesambad olemasolevate sammaste asukohta, tuleks esmalt liiklus sulgeda, sild ja sambad lammutada ning alles siis saaks uut ehitama hakata. Kokkuvõttes tuleks torilastel oluliselt kauem ilma sillata hakkama saada.

Loomulikult toob ehitamine kaasa ebamugavusi ning kindlasti tuleb inimestel ajutiselt oma liikumisharjumusi muuta. Transpordiamet rajab ehituse ajaks küll kergliiklejate jaoks ajutise silla, kuid ajutise autosilla rajamine ei ole otstarbekas, seega tuleb mõnda aega arvestada pikema ümbersõiduga Sindi kaudu.

Keskonnatingimused ajutise autosilla rajamiseks oleksid samad, mis olemasoleva silla rajamiseks ja veelgi rangemad, sest see tuleks rajada uude kohta. Uude kohta pealesõitude rajamine toob kaasa arheoloogilised kaevamised, sest Pärnu jõe org on arheoloogide poolt läbi uurimata ja iga muinsusleid toob kaasa ehituse venimise teadmata ajaks. Rajatavad pealesõidud läbiksid mitmeid erakinnistuid, mis omakorda tähendaks täiendavat aja- ja rahakulu maksumaksjale.

Kui lisada veel jõe kõrged kaldad, millest on vaja kas läbi kaevata või serpentiinid rajada, et ohutu pikikaldega alla jõe äärde jõuda, võib lugeja ilmselt aimata, et ajutise silla rajamine läheks kokkuvõttes kallimaks kui sillauuendus ise.

Kuidas me ümbersõidu inimestele hüvitame?

Meilt on küsitud, kas me hüvitame kuidagi inimestele ümbersõiduga kaasneva aja- ja rahakulu. Muidugi hüvitame – vastutasuks saavad torilased endale aastateks kaasaegse ja ohutu silla, mida on tulevikus mugav ja turvaline ületada nii autoga kui jalgrattal või jalgsi. Rahaliselt me seda ajutist ebamugavust aga tööpoolest kellelegi kompenseerima ei hakka, sest seda kulu ei ole võimalik objektiivselt välja arvestada.

Pealegi ei ole tegelikult transpordiameti ülesanne tagada kõigile liiklejatele lühim

võimalik tee punktist A punkti B. Küll aga on meie ülesanne tagada liiklejatele ohutu ja turvaline liikluskeskkond, ning seda me ka teeme. Olemasoleva silla remontimata jätmine võib kaasa tuua fataalsed tagajärjed ja seda me ei saa lubada.

Meile on ette heidetud, et silla projekteerimise protsessi ei ole kaasatud arhitekti, kes hindaks silla esteetilist väärtust ja selle sobivust keskkonda. Arhitekt kaasatakse juhul, kui minnakse rajama midagi täiesti uut, Tori silda mindi aga remontima. Uuringute käigus selgus, et seda ei olegi otstarbekas remontida ning sisuliselt me asendame sillauuenduse käigus olemasoleva silla samaväärsega, kuid ohutuma ja kaasaegsemaga.

Teisalt saab vastavad tingimused kohalik omavalitsus, kelle oleme kogu sillauuenduse protsessi kaasanud juba alates selle algusest 2018. aastal, alati ette kirjutada või ka vaidlustada, juhul kui selline peaks olema volikogu või vallavalitsuse soov. Kui selline soov peaks tekkima, siis tuleb ehitushange peatada ja uuesti projekteerima hakata. See lükkab ehitusprotsessi kindlasti vähemalt paar aastat edasi ning need aastad tuleks torilastel hakka saada tänase, liiklejate ohtlikuks muutunud sillaga, mis on amortiseerunud piirini, kus raskeliiklusele on vaja kehtestada täiendavad piirangud.

VALLA KOMMENTAAR

SIGNE RÕNGAS

ABIVALLAVANEM

Tori sild asub riigimaanteel ja kuulub transpordiametile. Riigitee ja silla ehitamiseks annab loa samuti transpordiamet. Sellised objektid vajavad kindlasti ka keskkonnamõju hindamist (KMH), sellesse olid kaasatud nii vallavalitsus kui kogukond. Vallavalitsus andis transpordiametile oma valduses olevaid andmeid ettevõtjate (sh turismiettevõtjate) ja ühistranspordi kohta. KMH programmi arutelu toimus Tori rahvamajas, KMH aruande arutelu oli aga veebipõhine. Info edastamine ja küsimustele vastamine oli sellel koosolekul kohmakas. Nii koosolekul osalejad kui vallavalitsus tegid kesk-

konnamõju hindamise kohta ettepanekuid, mis suures osas olid sarnased. Kahjuks on lahenduseta jäänud ettevõtjate küsimused kompensatsiooni arvestamise ja maksamise osas. Kindlasti ei ole vastuvõetav, et ümbersõidu kulud jäävad ettevõtjate kanda ja põllumajandustehnikaga tuleb läbi Pärnu linna liikuda.

Keskkonnamõjude hindamise järgselt väljastas transpordiamet projekteerimistingimused silla ehitusprojekti koostamiseks, mis saadeti vallavalitsusele teadmiseks. Ilmselt oleks olnud vallal võimalus vaidlustada transpordiameti õigusakte või esitada vaidmeid, kuid sel hetkel polnud olemas muud, kui silla tehnilised joonised. Samuti oli teadmine, et Tori sild on kehvast olukorras.

Lisaks on omavalitsusel väga täpselt reguleeritud võimalused selliseid protsesse mõjutada, aga kogukonna puhul taolised reeglid puuduvad.

Mul on äärmiselt hea meel, et Tori kogukonna esindajad võtsid üles teema silla valgustite ja piirete sobivuse osas keskkonnaga. Transpordiamet oli sunnitud võtma vastu otsuse kaasata Eesti arhitektide liidu kaudu vastavate oskuste ja teadmistega arhitekt. Arhitektide liit on Tori vallale teada andnud, et nende ja ka planeerijate liidu esindajad kohtusid 9. aprillil transpordiameti esindajatega. Nõupidamisel otsustati, et Tori silla kandekeha muutma ei hakata, kuna silla rajamise ajagraafik seda paraku enam ei võimalda. Transpordiameti esindajad nõus-

tusid, et tegu on ajaloolise ja väärtusliku keskkonnaga ning sealsed silla pealdised (nt piirded, valgustid) kavandatakse erilahendusena. Silla puhul ei kasutataks ka tüüpseid maanteesilla lahendusi. Arhitektuurivõistluse läbi viimiseks enam aega ei ole, kuid arhitektide liit andis soovitusi, kelle poole võiks pealdiste projekteerimiseks pöörduda.

Transpordiamet on plaaninud silla ehituse ajavahemikuks 2021. aasta juulist kuni 2022. aasta oktoobrini. Sild on autoliiklusele suletud 2021. aasta novembrist kuni 2022. aasta juunini. Ilmselt on see meile kõigile väga keeruline aeg ja nõuab nutikust ja koostööd. Samas valmib uus ja loodetavasti Tori kihelkonna keskusesse hästi sobituv ning meid pikki aastaid teeniv sild.

Ahto Saar: „Spordiga alustamiseks ei ole kunagi hilja.“

PIIA SALUNDI
TEABESPETSIALIST

Möödunud aastal valla spordiedendaja tiitli saanud Ahto Saar on üks Tori spordiklubi asutajatest. Ta on kohaliku spordi tulihingeline arendaja ja jalgpallivõistkonna Tori Põrgulised väsimatu eestvedaja.

Millal ja kuidas sai sinust spordihuviline?

Kui päris aus olla, siis ega ma kooliajal väga sportlik ei olnud. Käisin korvpallitreennis ja isegi kooli esindasin, aga kehaline kasvatus oli nõrk, sest kiirust ja plahvatuslikkust nõudvad alad olid kehvad. Olin rohkem kestvusaladel ja osavusalad tulevad hästi välja, sinna hulka võib lugeda ka korvpalli.

Spordiaktivismiga hakkasin tegelema alles kolmekümneselt. Küll pean ära märkima, et olin sõjaväes üldkehalise ettevalmistuse ja enesekaitse instruktor. Ega ma sportlase taustaga olnud, aga jäin kellelegi silma ja tehti selline ettepanek. Võib-olla on see pisik sellest ajast. Peale sõjaväge tuli spordikauge aeg – käisin vahepeal Siberi avarustes tööl – ehitasin andekatele Siberi lastele kunstikooli Hantõ-Mansiiskis ja hiljem elasin paar aastat Tallinnas. Siis tõi elu mind tagasi Tori valda. Tori koolil oli veel nii väike võimla, et seal oli võimatu sporti teha, käisime Tootsis korvpalli mängimas. Kui uus võimla valmis sai, hakkasime seal aktiivselt tegutsema. Kui valda tuli rööle Andra (Sõmer, toim), saime kontakti ja hakkasime ise Toris kossutrenni tegema. Huvi oli suur ja kümme aastat toimus ka korvpalliturniir Tori Põrgu Karikas.

Mis sind jalgpalli juurde tõi?

Kasvasin Seljal, korvpall oli popp ja põhikooli ajal olin suur kossuhuviline. Me olime sellised poisid, et käisime ise varakevadel Selja korvpalliplatsile kuskilt keldrist leitud valge värviga jooni maha tõmbamas, lasime korvilauad teha saeveskis – et endal oleks hea sporti teha. Olin hingelt korvpallur ja jalgpallist ei teadnud siis midagi, televiisorist olin näinud. Kui olin Tori vallas tagasi, käisin üksvahe viis päeva nädalas trennis – võrkpallis, jalgpallis ja korvpallis. Siis hakkas endale tunduma, et võiksin võib-olla rohkem kodus olla, kuna peres olid ka lapsed ja oli vaja aega, et nendega tegeleda. Nii jäi korvpall tahaplaanile ja viimased kümme aastat on väga suure osa mu ajast võtnud jalgpall. Eesti jalgpalli liit kutsus 2010. aastal ellu rahvaliiga ja praegune on juba 12. hooaeg. Esimene rahvaliiga mäng oli Tori Põrgulistel Pärnu-Jaagupiga ja ma olin kaasas esindajana, tegelesin organisatoorse poolega. Meie võistkonnal polnud ühtegi varumeest ja juhtus nii, et teise poolaja alguses läksid ühel meie mängijal jalad krampi. Et mitte meeskonda vähemuses mängida lasta, laenasin kelleltki pikad dressid, sest ise olin teksades. Hea, et olid tossud jalas, ei pidanud päris saabastes mängima. Sellest

Ahto Saar (keskel) Tori Põrguliste eest võitlemas

Foto: Kadri Gribushkina

saigi alguse minu jalgpallurikarjäär. Hakkasin jalgpalli mängima alles 35-aastaselt. Kui nii võtta, et mul on praeguseks 12 aastat karjääri, siis alustamiseks ei ole kunagi hilja. Ma suudan ka endast 20 aastat noorematega sammu pidada.

Kuidas Tori piirkonna sportimisvõimalused aastate jooksul arenenud on?

Meil oli algul mure staadioniga, sest kooli staadion ei kannatanud enam koormust välja, kuna trenne ja mängu oli nii palju. Saime kohaliku ettevõtja käest kooli kõrvale ühe lisaväljaku, mis oli tegelikult kasutuseta heinamaa ja töötasime kõvasti, et seal saaks jalgpalli mängida. Et me saaks nädalavahetusel koduväljakul mängida, pidime niitma, jooned maha tõmbama, platsi ette valmistama. Ma pole kunagi asju teinud sellepärast, et tunnustust saada, vaid et oleks endal parem sporti teha. Andra on olnud asendamatu abiline, spordiklubi kaudu oleme saanud ka vallalt toetusi. Aga ega keegi midagi niisama ei anna, tuleb ise küsida.

Kui sain (endise, toim) Tori valla volikokku asendusliikmena sisse, olid laual Tori kooli uue staadioni ja Tori-Selja kergliikustee ehitus. Oli kõva võitlus, aga lõpuks otsustati, et võetakse laenu ja lükati staadioni ja kergliikustee ehitamine käima. Rohkem ma kandideerida ei kavatse, minu eluprojekt on tehtud ja olen oma eesmärgid saavutanud. Alati saaks rohkem, aga praegu ei saa küll öelda, et Tori piirkonnas poleks loodud võimalusi jalgpalli, korvpalli või *disc golf*’iga tegelemiseks. Üks majakas, mille ära märkisin, on see, et kui varem polnud spordi eestvedajat, siis Tori piirkonnas on see pärast Andra tulekut küll super. Oleme käinud Pärnumaa mängudel, tema on alati võistkonnad kokku pannud ja organiseerinud. Tori piirkonnas on sport heal

järjel.

Millega veel peale jalgpalli tegeled?

Üks ala, mis mulle ka hingelähedane on ja mida olen vabatahtlikult vedanud, on *disc golf*. Tori kooli juures on selleks ka võimalused loodud. *Disc golf* on oma olemuselt selline ala, mida võib igauks teha hoolimata vanusest, ükski või mitmekesi. Kaks korda aastas korraldame turniire. Selle alani viis mind noorem vend Arto Saar, see võis olla 15 aastat tagasi. Vend kinkis mulle sünnipäevaks ühe ketta, natuke juhendas ja õpetas ja siis kuidagi hakkas tulema. Olin alguses koba ja tekkis frustratsioon, et mida ma siin pöösastes rapsin. Aga see on enese vaimse kasvatamise sport – kui rahulikuks ma suudan jääda või kui klaariks oma mõtteid teha viset sooritades. Praegu on *disc golf* Eestis väga populaarne ja kõrgel tasemel ja ilmselgelt saab seda ala teha palju tõsisemalt, kui mina teen. Mul on praegu jalgpall number üks.

Suvel oleme kogu spordiklubi tiimiga korraldanud Tori Põrgu triatloni, nüüdseks juba kümme aastat. See on vimkaga triatlon, jalgrattasõidu asemel on kanuusoit. See on eeldus, et triatloni saab teha ainult paaris ja annab triatlonile lisamomendi – tiimi tugevus sõltub nõrgema lüli sooritusest. Triatlonil olen eri klassides võitnud neli korda.

Kui tähtis on võit sinu jaoks?

Jube kerge on öelda, et ei ole tähtis. Aga ikka on. Võib-olla isegi mitte niivõrd võit, kuivõrd see, et igauks annaks endast maksimumi. Meie meeskonna heade tulemuste võti on olnud meeskonnamäng ja ühtemoodi mõtlemine. Me peame olema nii heas kui halvas üks meeskond ja mitte süüdistama üksteist. Pirtsutamist ja egoteemat ma olen katsunud algusest peale välja juurida. Loomulikult võit on oluline, see on respekti küsimus. Kui me alguses olime üsna

organiseerimata, siis rahvaliiga tase on aastatega meeletult tõusnud, tekspüüsimiste meeskondi enam ei ole. Järjest rohkem tuleb häid võite. Hea võit on see, kui on tugevam meeskond vastas ja me võidame. Liigas on praegu 60-70 meeskonda ja rahvaliiga on läinud nii palju ametlikumaks, et ilma eestvedajata ei viitsita tegeleda. Suuresti toimivadki need meeskonnad, sest on üks hull, kes viitsib eest vedada. Tegin Põrguliste suvepäevadel ettepaneku, et pärast kümnet aastat võiks keegi eestvedaja rolli üle võtta. Aga nad otsustasid, et see on vale mõte ja mul tuleb hästi välja küll. Mul pole selle vastu midagi, niikaua kui see mulle midagi annab – füüsilise ja vaimse. Raha pärast võib-olla ei viitsiks. Ise pead eeskujuks olema – vahel on ka tunne, et kuskilt valutab ja et äkki jäta trenni vahele. Aga ei jäta, sest kuidas ma siis teisi motiveerin?

Kuidas oled oma lapsi spordi juurde suunanud?

Ikka läbi eeskju. Ma pole pidanud väga sundima poisse, see ei tööta ja tekitab vastumeelsust. Nad on maast madalast käinud Vapruse treenides ja viimased aastad Tori Põrguliste eest mänginud. Praegu ei saa võistkonnaga jalgpalli mängida, käin noorema pojaga jooskmas. Mulle ei meeldi niisama joosta, aga teen seda ikkagi, sest kui mina ei käi, ei lähe poiss ka. Naine avastas kolm-neli aastat tagasi sulgpalli, siis tulid teised alad, nüüd käib tema rohkem trennis kui mina ja on tütrele eeskujuks.

Mida sa soovitsid inimestele, kes pole kunagi sporti teinud, aga soovivad alustada?

Pane tossud jalga ja astu välja. Olen soovitanud neile, kes pole väga sportlikud, et soetage kaks-kolm *disc golf*’i ketast ja minge mängige. Saad tunnike-poolteist värskes õhus

viibida ja võib-olla mitu kilomeetrit läbi käia. Kunagi pole hilja, kõik on tahtmises kini. Esmalt tuleks teha plaan või seada eesmärk – kas on igav, on vaja kehakaalu korrigeerida või midagi muud. Mina teen sporti hea enesetunde pärast.

Tori spordiklubi juhatuse esimees Andra Sõmer:

Ahto on Tori spordirahva jaoks üks suur kingitus. Ta on tegutseja, julge unistaja, väga hea eestvedaja ja lihtsalt äge kaaslane. Just selline inimene, kelle toel kogukondades asjad edenevad.

Julgen väita, et juba üle kümne aasta tegutsenud ja rahvaliigas edukalt esinenud Tori Põrguliste vutitiim püsib koos suuresti tänu Ahtole. Ta panustab sellesse väga palju oma aega ja energiat olles kohal igas trennis, joostes ise platsile turniiridel, niites muru ja organiseerides tuhandet muud väikest asja (mis tegelikult pole sugugi väikesed). Ahto tõesti naudib sporti, mille tõestuseks on asjaolu, et ta on võistelnud praktiliselt kõigil Tori spordiklubi korraldatavatel võistlustel (võrkpallis, korvpallis, jalgpallis, sulgpallis, *disc golf*’is, laumängudes, triatlonil...). Enamasti on ta samaaegselt korraldaja ja võistleja rollis. Ahto korraldatavad jalgpalliturniirid ja *disc golf*’i võistlused on alati oodatud ja sundimatu õhkkonnaga sündmused, nagu sõprade kokkusaamised.

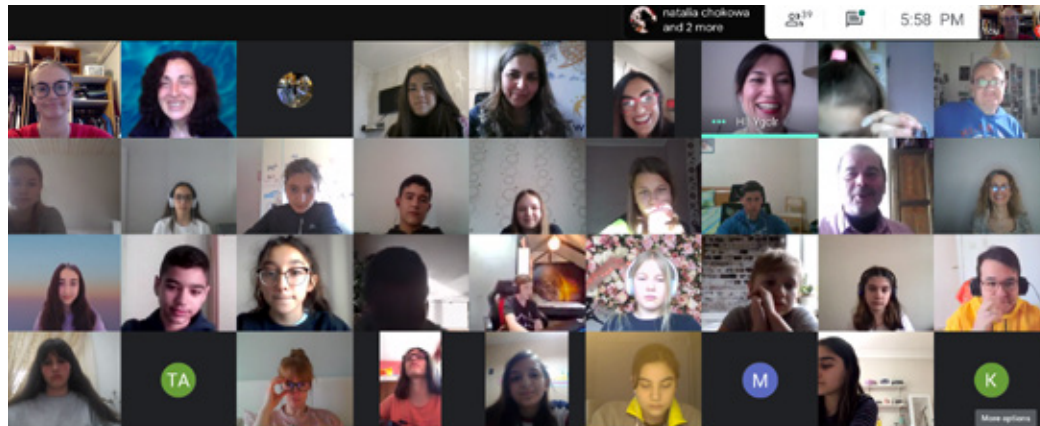
Olen Tori piirkonna spordijuhina Ahtole väga tänulik ja soovin talle jätkuvalt suuri unistusi ja nende täitumisi!

Sauga kooli õpilased said projektist uusi teadmisi

MERILIN KAUNISTE
SAUGA PÕHIKOOLI HUVIJUHT

Sauga põhikoolil on juba teist aastat käsil kaks Erasmus+ projekti. Kuigi praegu reisida ei saa, ei takista see hoolega projektitööd tegemast. Projekti "Heategevus saavutab Erasmus+ toel edu" raames viidi terve märtsikuu vältel läbi tore projektis osalevate riikidevaheline koostöö, mis koosnes neljast veebipõhisest kohtumisest ning põhjalikust uuringust. Projektis osalevad peale Eesti ka sellised riigid nagu Bulgaaria, Türgi, Kreeka, Portugal ja Itaalia.

Online-projektis osales viis tublit Sauga põhikooli õpilast: Johannes Tammet (3. klass), Aron Kivilo (4. klass), Marin Tiits (5. klass), Sirelin Tamm (6. klass) ja Pilleriin Tünpu (9. klass). Õpetajatest olid abis õpetaja Merilin Kajalainen ja huvijuht Merilin Kauniste. Õpilased pidid omavahel ära jaotama viis teemat: heategevus, tolerantsus, kultuuridevaheline erinevus, vabatahtlik töö ja kaasatus. Grupid moodustusidki teemapõhiselt ja kõik

Sauga kooli õpilased osalesid projektikohtumisel läbi interneti

Foto: Sauga põhikool

kides gruppides oli igast riigist üks esindaja. Igal nädalal oli ülesandeks otsida oma teema kohta küsimustele vastuseid ja esitleda leitud informatsiooni koosolekul. Esimesel nädalal oli ülesandeks otsida enda valitud teema kohta üldist informatsiooni. Näiteks: mida tähendab kaasatus, mida see teema õpilase jaoks

tähendab, kas õpilane leiab, et sellel teemal on vajalik arutleda ja miks.

Teisel nädalal pidid lapsed uurima, misugune kuulus inimene on just selle teemaga tegelenud ja mida ta täpsemalt on teinud. Valituks osutusid sellised kuulsused nagu Johnny Depp, Ellen DeGeneres, Angelina

Jolie, Barack Obama, Kristjan Jõekalda ja Teet Märgna jpm.

Kolmandaks nädalaks said õpilased otsida oma teemaga seotud muusikat, kunsti, luuletusi ja ise joonistada teemakohaseid pilte. Leiud olid väga huvitavad ning nii mõneski grupis kattusid nii kuulsused kui ka laulud ja luuletused. See ainult kinnitas seda, et kõik need viis teemat on omavahel väga tihedalt seotud.

Viimasel nädalal tegi iga teemagrupp slaidiesitluse, kuhu korjati kokku kogu uuritud informatsioon. Neljanda nädala koosolekul esitlesidki kõik, kokku umbes 50 õpilast, kordamööda enda grupi tehtud PowerPointi.

Õpilased said projektitegevusi tehes kindlasti palju uusi teadmisi ja uusi tutvusi eri riikidest ning veetsid koos mõnusasti aega.

Märts Sindi gümnaasiumis

SINDI GÜMNAASIUMI MEEDIATIIM

Ehkki Sindi gümnaasiumi koolipere peab oma koolipäevad veetma distantsõppe, suutsid nii õpilased kui ka õpetajad aja kiiremini tööle panna. Nimelt toimusid üritused ka siis, kui kõik füüsiliselt koolimajas kohal olla ei saanud.

Meie koolis on alati olulisel kohal olnud emakeele säilitamine ja selle püsima jäämine. Seetõttu pidasime emakeelepäeva uhkel ja lõbusal viisil. Esiteks toimus emakeelepäeva viktoriin, mille küsimused valmistasid ette 5.b, 9.a ja 12.a. Viktoriini jagati õpetajatele ning kes tahtsid, said oma tunnis panna õpilaste teadmised proovile ka emakeele valdkonnas.

3.b klass valmistas juba eelmise aasta emakeelepäevaks etendust, mis aga piirangute tõttu valmis ei saanud. Sellel aastal tuletas 3.b selle vahva etenduse meelde ja enne distantsõppele minekut sai see ka filmitud. Lugu rääkis meie omapärasest emakeelest, mida ei ole üldse lihtne õppida, sest ühel sõnal võib

olla mitu tähendust. Videot saab vaadata meie kodulehel.

Ka 9.a klassile jagati tegevust. Nimelt panid nad ennast kirjanduse tunnis õpetaja rolli, kus pidid ette kujutama, millised võiksid olla nemad õpetajatenä või milline näeks välja nende koolipäev. Mõtteid oli erinevaid: küll leiti, et õpetaja töö on lõbus ja lilliline, kuid samas toodi ka välja, kuidas õpetajad saavad vähe magada ning tööd on liialt palju. Kes soovib, saab lugeda ulmelisi ja toredaid "Üks päev emakeeleõpetajana" lugusid meie kooli kodulehel.

Järgnevalt pani oma mõtted kirja ka 3.a klassi õpilane Loretta Olli, kes kirjutas täpsemalt, kuidas nende klass emakeelepäeva tähistas: „Meie klassi kõik lapsed kirjutasid vihikusse ise kava, kuidas me emakeelepäeva austame. Kui kavad olid mõeldud ja kirjutatud, lugesime kaaslasele ette ja valisime hääletamise kaudu ühe kava välja. Võitis Sten Ericu ja Loretta kava. Võitjate kava valitud, kohtusimegi veebitunnis. Klassiõde Maribel tegi meile ise etteütluks, Sten Eric koostas

mälumängu Eesti kohta, mina korraldasin kaunistate sõnade võistluse, Noora Lee küsis meilt Eesti linnasid kaardil ja meie näitasime neid ise kaardil. Mina arvan, et emakeelepäeva tähistatakse, et oma emakeele tähtsust meelde tuletada.“

Nii nagu emakeel, on meie koolis oluline ka teater. Seetõttu tähistati teatripäeva, mis toimus 27. märtsil. Nagu ikka, pidi seegi üritus toimuma arvuti kaudu. Järgnevalt toob 3.a klassi õpilane Noora Lee Laarmann välja, mida nemad tegid teatripäeva tähistamiseks: „Meie valisime näidendi "Pöial-Liisi", jaotasime ära rollid, et kes keegi olla tahaks. Mina ise olin liblikas. Kõik lapsed said olla etenduses tegelased. Mõtlesime juurde isegi kaks karu, keda tegelikult ju muinasjuturaamatus polnud. Saime kokku teatripäeval arvuti ees ja tegimegi näidendi ära. Kõikidel olid osad peas ja kostüümid seljas. Ma arvan, et päriselt koolis oleks see ägedam olnud, aga tore oli ikka. Soovitan tähistada teatripäeva, sest sa arendad siis oma silmaringi ja näitlemisoskust.“

Kuna sügisel toimuvad olümpiamängud, siis otsustasime, et vajame oma kooli ergutamiseks maskotti ning võitjatele sümbolset medalit. Et leida meie kooli jaoks parim maskott ja medal, lasti õpilastel olla loovad ning välja mõelda, milline loom või tegelane võiks meie kooli esindada ning mis kuju ja sümbolitega võiks olla meie medal. Kuna õpilasi ja ideid on palju, sai ideest konkurss. Nüüdseks on maskotikonkurss küll läbi, aga medalikonkurss alles käimas. Nii medalikontakursi võitjad selgitame välja aprilli lõpus kooli Facebooki kontol.

Saanud ka meediatiimi, oleme olnud aktiivsed sotsiaalmeedias. Meie koolil on nüüd ka Instagrami konto, kuhu me postitame teavet olulistest sündmustest ja kooli igapäevategevusest. Samuti on „elav“ meie Facebooki konto, kus käivad hetkel põnevad loosimängud ning saab teateid oluliste ürituste kohta ja üldist informatsiooni.

Are kooli 10.a klass kutsub liikuma

ANNELI UIBU
ARE KOOLI DIREKTOR
KARMEN LEPPJOJA
ARE KOOLI HUVIJUHT

2021. aasta jaanuarist on Are kool liikuma kutsuv kool. Teatavasti soodustab liikumine mõtletööd ja suhtlemist, mis peamine – annab koolirõõmu.

Õpetajatest, huvijuhist, sotsiaalpedagoogist, raamatukogu juhatajast, logopeedist ja direktorist moodustus 16-liikmeline 10.a klass, kes püstitas eesmärgi seitsme päeva jooksul noorematele õpilastele liikumisega eeskujuks olla ning liikumistegevused ka blogisse kirja panna.

Blogi sissekannete õhtune lugemine sai liikumise kõrval seitsmeks päevaks 10.a klassi lemmiktegevuseks. Luges blogist võimlemiskavast „Tänaõnne toimetusi ära viska homse varna“, „aju-akrobaatikast juuspeenel kõiel Opiq-Teams-eKool“ ja sellest, et päeva jooksul sooritatud samme tuleb astuda võimalikult energiasäästlikult, sest „raskel ajal pole priisata midagi“, kiskus suu vägisi muigele. Sulaselge koolirõõm.

Koostöös Are noortekeskusega alustas kogu koolipere, ka 10.a klass koolipäevi tantsuõpetaja Marleni virtuaalselt juhendatud hommikuvõimlemisega.

Are kooli kümnendikud tegelesid seitsme päeva jooksul ekstreemsemate aladega, näiteks talisupluse, soparalliga löi-

mitud oksaralliga, vastu tuult jalgrattaga sõitmise, aialabidal kõõlumise, õunapuu otsa ja puu otsast alla ronimisega, redeli ja saega riistvõimlemisega, mudilase turvamisega ning koe-railmaga koeraga jalutamise, sealhulgas vettühpetega, et jääauku kukkunud koer merest jälle kätte saada.

Kardiotreeningutel tantsiti tolmuimejaga tangot ja tolmuimejata diskot, tehti hommikujooksu, kiirkõndi, aiagümnaastikat, sealhulgas peenras siblimise maratoni, viidi läbi kõnnikoosolekut, käidi kuulamas linnulaulu, koguti kilomeetreid teleka ees velotrenažööril, loksutati kaasa Terevisiooniga, tehti olavöö-lõualihaste harjutusi, „juhendades“ kõplaga õunapuude löikust.

Jõutreeningutest langes 10.a klassi valik plank-asendis püsimisele, telekapuldi hoidmisele meritähena diivanil horisontaalasendis, peenmotoorika arendamisele seemneid külva-tes, muru trimmimisele ja jugapuu kammimisele.

Nädalaga kogus 10.a klass 726 399 mõõdetud sammu. Küllap teist samapalju kogunes mõõtmata samme, sest üks 10.a „õpilane“ ütles, et „masin, st sammulugeja minu elu ei kontrolli!!!“

Kõige rohkem liikus „õpilane“ Leelo Lusik, kes tegi 119 548 sammu.

Juba on tulnud ettepanek, et aprillis teeme kümnendikega uue liikumisenädala, aga eelnevalt püüame leida valem, kuidas silmapilgutused, tagumiktunnid ja lõualiigutused samadeks arvutada.

Kõige liikuvam 10.a õpilane Leelo Lusik

Foto: Karmen Leppoja

Raamatukogud on jätkuvalt külastajate päralt

ENE MICHELIS

TORI VALLA RAAMATUKOGU DIREKTOR

Sel omamoodi ajal, mil puudub vaba sissepääs kultuuriasutustesse, hoiavad Tori valla raamatukogu kõik kuus haruraamatukogu oma ukseid külastajatele avatud. Tähtsaks väga loota, et lehe trükki mineku ajaks on lisaks uste lahti hoidmisele lisandunud ka näituste ja sündmuste korraldamise-külastamise võimalus.

Meie lugejad on kenasti harjunud, et raamatukoguhoidjale oma soovideid kas meili teel või helistades teada andes saab raamatukogu tavapärasel lahtiolekuajal tagastada loetud raamatud ning võtta kaasa just temale valmis pandud pakk uue kirjandusega. On rõõm teada anda, et alates aprilli keskpaigast asuvad kõigis meie valla haruraamatukogudes raamatute tagastuskastid, kuhu võib läbiloetud raamatud poetada ööpäev läbi. Siiani puudusid need Suigus ja Toris. Kasutage seda võimalust julgesti! Näiteks võite tagastada Tori raamatukogust laenutatud teaviku kas Sindi või Sauga raamatute tagastuskasti jne. Oleme üks suur Tori valla raamatukogu ja soovime olla ikka ja alati olemas kogu valla rahvale. Kui teil on ka meiliaadress, siis saadame esimesel võimalu-

Uut tagastuskasti näitab Tori raamatukoguhoidja Maarika Nõmm

Foto: Marie Pärkma

sel teate raamatu kättesaamise kohta.

Kui kokkusaamisi ei saa korraldada, siis ega seepärast muu elu raamatukogudes seisma pole jäänud. Are ja Sindi raamatukoguhoidjad on välja mõelnud virtuaalseid mänge nii lastele kui ka täiskasvanutele, raamatunäitustega antakse teada lähenevatest tähtpäevadest ning uusi raamatuid lisandub riulitesse iga kuu. Kõige sellega saate end kurssi viia meie kodulehe kaudu aadressil <https://torivallaraamatukogu.ee>. Kodulehel on ka põhjalik õpetus lugejaportaali www.lugeja.ee kasutamise kohta.

Usume, et Are raamatukogu külastajaid rõõmustab kirkamad värvitoonid saanud ruumilahendus ja lastele oma lugemispesa valmimine maikuus. Kui me ei proovi teha muutusi, siis pole ka arengut. Raamatukogu on ruum, kuhu tahetakse tulla ja mis pakub kohta, kus olla. Nende mõtetega Tori vallas edasi toimetades saamegi luua kaasaegsetele vajadustele vastava raamatukogu. Kui siia juurde lisada veel plaanis oleva lugejaküsitluse läbiviimine, siis oleme õigel reel ja teel.

1. märtsil välja kuulutatud Tori valla raamatukogu lugemismänguga „Lugemise proovikivi“ on liitunud juba nii mitmedki lugejad. Mängu eesmärk on lugemisrõõmu jagamine, sest koos erinevaid teemasid avas-

tades võib jõuda raamatuteni, milleni oma-päi võib-olla ei jõuaks. Kuna see ettevõtmine kestab terve aasta ning lõppeb auhindade väljaloosimisega, siis ootavad raamatukoguhoidjad uusi huvilisi liituma. Reeglitega saate tutvuda kas meie kodulehel või raamatukoguhoidjaga suheldes. Mängus osalejatel on võimalik uut teavet saada ja loetud raamatutest oma muljeid jagada loodud Facebooki grupis.

Eelmisel aastal algatasime lastele ja noortele suveprojekti „Suvine lugemisbingo“. Kuna huvilisi oli üle valla umbes 40 ringis, siis mängime taas! Vajalik on kindlasti lastevanemate toetus ja suunamine ning isiklik eeskiju raamatute juurde juhatamisel. Sel aastal kestab bingo põhimõtetel koostatud lugemismäng 1. juunist kuni 23. augustini ning arvesse lähevad ainult Tori valla raamatukogu haruraamatukogudest laenutatud raamatud. Laps või noor, kes soovib osaleda, tuleb raamatukokku, loosib endale bingo-kaardi ja hakkab nurkasid, diagonaale või täismängu jahtides lugema vastava teemaga raamatuid. Iga etapi läbimisel ootab lugejat auhind.

Mõtteid ja tegutsemistahet meie valla raamatukoguhoidjatel jagub.

Kohtumiseni raamatukogus!

Pätud, meid tabasid jälle piirangud! Ja mis siis!

MERILIN MELTSA

JÄNESSELJA LASTEAIJA ÕPETAJA

Olemasolevat olukorda arvestades oli Pätu rühm mõni nädal tagasi taas sunnitud seisma silmitsi piirangutega lasteaias. Õpetajana jõudsin mitu korda endalt küsida, kas tõesti jälle on rühm lastest lage – no see ei saa ju jälle juhtuda... Aga ometigi...

Õnneks on meil üks sitkete sellide rühm, millest pisikud kaarega mööda kõnnivad ja selle õppeaasta erilises olukorras oli meil rühmas lapsi küll ja veel – see tähendas ainult ühte: nali, tants ja tähtede õppimine saab jätkuda! Muidugi on ka sel korral osa lapsi kodus, aga lapsevanemad on meil sama tublid nagu lapsed – kodudes saab ju seda kõike

samuti teha!

Lasteaiaaeg on ju üks osa inimese elurینگist, iseenesest väärtuslik, ja seda me püüame enda rühmas iga päev mees pidada, ka koroonaja kiuste.

Mina ei ole päevagi lasteaias käinud, aga ma mäletan väga hästi, kuidas ma tundide viisi kodus ühte ja sama mängu mängida võisin, ja nii on ka Pätu rühmas – meil on iga päev selline mõnus voog, millesse laps läheb. Just nii tunnetabki laps lapsepõlve erilisust (lasteaias kipub see tunne tihti kaduma, kuna tegevusi on päeva jooksul palju ja õpetajad peavad tihti peale laste tegevusi katkestama). Samuti on meil kujunenud välja nii, et teemad tegevusteks tulevad lastelt: jälgides lapsi, kuulates neid, proovides aru saada, mis

lapsi hetkel huvitab ja mida nad juba teavad. Seome lapsi huvitavad teemad lasteaija õppekava ja pädevustega – õpetaja on nagu giid endale tuttavas linnas: tal on teadmised ja ta teab suunda, aga turistide jaoks on see võõras linn ja me ei tea kunagi ette, mis võõras linnas seigeldes juhtuda võib.

Pätu rühma laste jaoks on iga lasteaiapäev eriline ja nii see peabki olema, sest seda aega on ühe pisikese inimese elus nii vähe, miks siis mitte võtta sellest koos maksimumi! Sõltumata eriolukordadest ja muudest olukordadest, mis ette võivad tulla.

Teadanne koroonapisikutele: püsime rõõmsad edasi, siis te ei saa meid kätte! Lapsepõlv on eriline!

Pätu rühma lapsed on rõõmsad, siis ei saa viirus neid kätte

Foto: Jänesselja lasteae

Tori valla kultuurikeskuse sümbol on päripäeva pöörlev tuulik

KATARIINA VAABEL

KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

7. aprillil kooskõlastas vallavalitsus Tori valla kultuurikeskuse logo, mis annab uuele asutusele oma näo.

„See ainulaadsetes Tori naise rahvarõivaseeliku triibustiku punamustades värvides tuulik on eelkõige vanade traditsiooniliste väärtuste ja avatud ning tuleviku liikuva rahvuskultuuri sümbioos. Ehk siis võtame minevikust kaasa kõik meie juurtele omase ja olemusele olulise ning nüüd juba uue liitunud kogukonnana anname sellele edasiliikumiseks värske hoo. Need neli tuules vihisevat veskitiiba sümboliseerivad igaüks üht Tori vallaks liitunud kogukonda. Kultuurivallas on nad tänaseks tuuliku tiibade keskel üheks saanud, omavahel läbi põimunud. Koos, ühisel kogemuse- ning

mõttejõul jahvatavad need neli tiiba puhast ja maitsvat „kultuuripüüli“. Päripäeva pöörlev tuulik on hoo ja edasiliikumise sümbol – sellesama hoo, mis on iseloomulik meie valla toimekatele inimestele. Tuul, mis neid tiibu ringi ajab, on oma olemuselt alati liikuv, ta võib olla leebe või jõuline, tuua uusi põnevaid lõhnu, kanda värskeid mõtteid ja ideid, samas hoiab olemise värske ning pea selgena,“ kirjeldab sümboolikat kultuurikeskuse direktor Ants Välimäe. Tema sõnul kasutatakse

sümboolikat tulevikus kõigi Tori valla kultuurikeskuse korraldatavate tegemiste puhul – olgu siis sündmuste reklaamidel, plakatitel, internetikeskkonnas, laulu- ja tantsupeo rongkäikudel, lähedal ja kaugel – kus iganes Tori valla kultuuriinimesed tegutsemas on. „Sümboolika saab üles seatud kõigi meie rahvama-jade välisseintele. Ning loomulikult leiab sümboolika aktiivse kasutuse Tori valla kultuurikeskuse ametlikus asjaajamises ja dokumentidel, sest see on meie märk,“ lisab Välimäe.

Küsimusele, kuidas just selle sümboolikani jõuti, vastab direktor, et uuele ja väarikale asutusele sümboolika leidmiseks suheldi eri kunstnikega. „Peale pikki arutelusid valiti 17 kavandist üksmeelselt parimaks needsamad veskitiivad. Logo autor on Anneli Kenk osatühingust Saarakiri.“

Vald toetab noorte huvitegevust

ERIKA NÕMM

NOORSOOTÕO NÕUNIK

Selgi aastal toetab Tori vald noorte huvitegevust. Ühe noore kohta on võimalik toetust taotleda kuni 300 eurot aastas. Toetust saab taotleda:

- huvitegevuses osalemiseks vajalike vahendite soetamiseks;
- osalemiseks huvitegevusalastes projektides, laagrites, võistlustel, konkurssidel, festivalidel, õpilasvahetuse programmides;
- transpordiks, et osaleda üleriigilistel või rahvusvahelistel laagrites, võistlustel, konkurssidel, festivalidel ja sarnastel huvitegevusega seotud üritustel.

Taotluse võib esitada ka juba

toimunud huvitegevuse toetamiseks. Huvihariduse ja -tegevuse toetusfondist ei saa taotleda igakuiste treeningute tasude hüvitamist.

Toetuse saamiseks tuleb vallavalitsusele esitada taotlus 15. maiks või 15. oktoobriks. Nii taotluse vorm kui link iseteenindusse on kättesaadavad valla kodulehel www.torivald.ee > Teenused ja toimingud > Haridus ja kultuur > Huvihariduse ja -tegevuse taotlus. Taotlusele tuleb lisada tõendid osalemise kohta ning kuludokumendid.

Iseteeninduses täidetud taotlus registreeritakse automaatselt, blanketil täidetud taotlus saata meiliaadressile erika.nommm@torivald.ee.

Valda rajatakse kolm rulaparki

MARTIN RAID

Praegu on Tori vallas kaks suuremat rulaparki – Sindis ja Toris, kuid tänava ehitatakse uued rulapargid Sinti, Saugasse ja Aresse.

Uued rulapargid kerkivad Sindi seltsimaja ning Are ja Sauga noortekeskuse juures asuvatele haljasaladele. Kõikide rulaparkide jaoks rajatakse uued asfaltkattega platsid – Aresse ja Saugasse mõõtmetega 15x25 meetrit ning Sinti suurusega 17x35 meetrit. Töödega alustati märtsis ja need peavad valmis olema juuni lõpuks.

Majandusosakonna juhataja Jüri Puusti sõnul on rulaparkide ehitamine olnud plaanis juba mitu aastat. „Sindis on küll rulapark olemas, kuid see on amortiseerunud ja ei vasta tänapäevastele nõuetele. Saugas ja Ares on meil hästi toimivad noortekeskused, kuid puudub ajaveetmise võimalus välitingimustes. Loodame rulaparkidega selle tühimiku täita ja pakkuda alternatiivi tubastele tegevustele, et lastel oleks väljas rohkem tegevust,” ütles Puust.

Rulapargid ehitab aktsiaselts TREF Nord, kes tegi pakumise maksumusega 153 333,33 eurot, millele lisandub käibemaks. Ehitust rahastatakse kohalike omavalitsuste uute investeeringute toetusest.

Sindi rulapargi atraktsioonid on praeguseks vananenud Foto: Teele Mustallikas

Sindi staadion rekonstrueeritakse

KATARIINA VAABEL
KOMMUNIKATSIOONINÕUNIK

Tori vald kuulutas eelmise aasta lõpus välja hanke Sindi staadioni osaliseks rekonstrueerimiseks, sest uuendust vajavad nii jooksurada kui jalgpallistaadion. Hanke võitis aktsiaselts TREF Nord, tööde valmimise aeg on lepingu järgi hiljemalt tänava juulis. Tööde planeeritav maksumus on 283 140,97 eurot, millele lisandub käibemaks. Tööd rahastatakse 73% ulatuses kohalike omavalitsuste erakorralisest investeeringutoetusest.

Staadioni jooksuradade asfaltkate oli pragunenud ja jooksmiseks ohtlik. Jalgpallistaadioni murukate on tänu korrektsele hooldamisele küll heas seisus, kuid jääb vihmade tõttu liiga niiskeks, sest sademete ära juhtimiseks puudub drenaaž. Vihmasel perioodil on murukate pikalt vee all, kuni vesi kas aurustub või imbib maa sisse.

Rekonstrueerimise käigus soovib vald rajada uue rajakatte, mis hõlmab nelja jooksurajaga staadioniringi ja kuue jooksurajaga 100 meetri distantsi. Sprindirajaga paralleelselt kulgevale alale luuakse eraldi hoovõturada ja kaugushüppekastid.

Murustaadioni idaküljele rajatakse kunstmurukattega jalgpalliväljak mõõtudega 50x35 meetrit, mille külgedele lisanduvad sarnase kattega turvaalad. Kunstmurukattega jalgpalliväljak valgustatakse nurkadest nelja prožektoriga.

Vihmast tingitud liigvee vältimiseks rajatakse jooksuraja sisemisele osale ning jalgpallistaadioni ja kunstmurukattega jalgpalliväljaku alale drenaaž.

Sindi kärestiku ohtlikkusest ja ohutusest

SIIM PEETRIS
KÄRESTIKE JA ÜLEUJUTUSTE
PÄÄSTETEHNIK

Sindi kärestik liigitub aerutamises välja kujunenud rahvusvahelise jõgede hindamise skaalal sõltuvalt veetasemest kuni kolmandasse klassi, mis nõuab aerutajalt kindlat trajektoori püsimist ja kindlasti ei sobi suplemiseks. Kärestikus esineb ebaregulaarseid laineid, suuremal hulgal kive ja stopper-laineid. Seejuures on oluline, et kärestik võib olla ohtlik ka vahepealsete veetasemetega. Soovitatav on enne kärestiku läbimist sõidutrajektoori eelnevalt kaldal kindlaks teha, seda eriti algajal aerutajal.

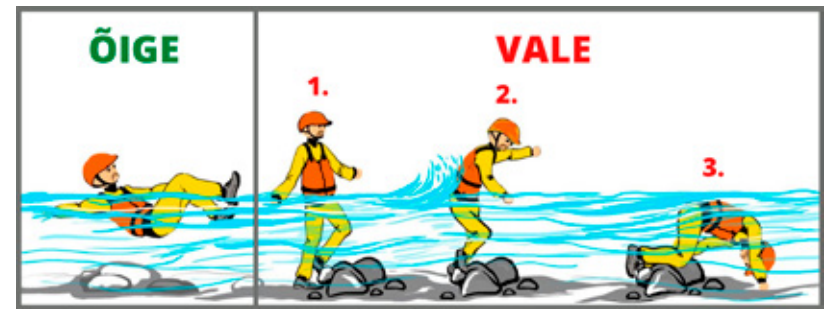
Selleks, et kärestik ei tuleks jões liiklejatele ootamatult, on vallavalitus koostöös Eesti aerutamissföderatsiooniga paigaldanud Pärnu jõe hoiatavad sildid, mis asuvad jõe mõlemal kaldal ja on vee pealt loetavad. Esimene paar hoiatussilti asub Sindi väliujula juures ligikaudu 300 meetrit enne kärestikku ning teine paar silte vahetult kärestiku ees.

Mida teha, kui näen jões sõites hoiatussilti?

Silti nähes tuleks leida enne kärestikku sobiv koht

maabumiseks ja minna kaldalt olukorda hindama. Sindis on selleks sobilikud kohad mõlemal pool kallast, kuid parim koht selleks on jõe vasakul kaldal vahetult viimase hoiatussildi ees. Jõe vasakult kaldalt saab ka parima ülevaate kärestikust. Eesolevast kärestikust annab enamikel juhtudel aimu ka kuuldav veekohin ning vahetult enne kärestikku näeb üle jõe ulatuvat horisontaalset murdejoont, mis tekib vee järsema langetuse tõttu. Kuuldes vee kohinat või nähes horisontaalset joont, mine kindlasti kaldale ja vaata, mis ohud võivad ees oodata.

Alati on kõige ohutum oma sõiduvahend kärestikust mööda kanda. Kui aga otsustad paadiga läbi kärestiku sõita, siis tuleb kindlasti kanda ohutus- või päästevesti ja veesportlaskivõrvi. Kuna kärestikus on vesi segunenud õhuga, siis paljudes kohtades ei suuda ka vest tagada piisavat ujuvust ja vette sattumine on seetõttu eriti ekstreemne. Kiiver kaitseb pead võimalike löökide eest vastu kive, mis paadiga ümber minnes on

Vasakpoolsel pildil on õige ujumisasend, paremal aga näha, mis juhtub jalgupidi kivide taha jäämise puhul

lihtne juhtuma. Soovitatav on kõik lahtised asjad oma paadis kinnitada, et ümber mineku korral neid mitte kaotada. Sindi kärestikus on hulgaliselt veealuseid kive, mida ei pruugi kaldalt näha ja seetõttu ei ole soovitatav kasutada õrnasid klaasplastist või süsinikust sõiduvahendeid, sest neid on seal lihtne lõhkuda.

Kuidas käituda, kui oled läinud läinud paadiga ümber või sattunud muul moel vette?

Kõige olulisem on kärestikus mitte püsti tõusta, vaid keerata end sellili ja lasta veel ennast allavoolu kanda, jalad ees ja võimalikult veepinna lähedal. Sedasi käitudes näeb ujuja, kuhu vesi teda kannab, asend vähendab oluliselt jalgade kinnijäämise riski ning ühtlasi suudab ujuja ennast sellises asendis veest välja ula-

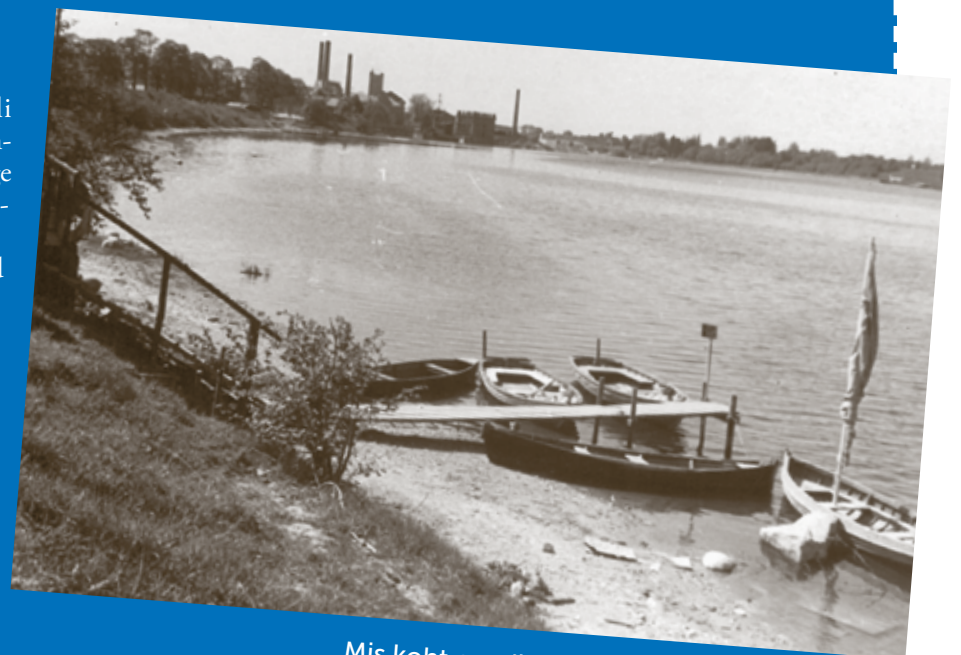
tuvatest kividest eemale tõugata. Samuti saab valmistuda hinge kinni hoidmiseks, kui vool läbi lainete kannab.

Kaldale tuleb ujuda alles siis, kui oled kärestikust läbi, ja püsti tõusta kalda lähedal, mitte kiiresti voolavas vees. Harilikult tuleb iga kärestiku lõpus, nii ka Sindis rahulikum koht, kus saab vajadusel oma varustust kokku korjata. Jalgade kinni jäämine jõe põhjas olevate kivide vahele on Sindi kärestiku kõige ohtlikum tahk ja seetõttu ei sobi see koht suplemiseks.

Eelneva jutu mõte ei ole kedagi ära hirmutada. Sindi kärestik on sobilik koht veerõõmude nautimiseks, kuid selleks tuleb kõigepealt omandada vajalikud oskused, kanda õiget ohutusvarustust ning suhtuda voolavasse vette alati suure ettevaatlikusega!

FOTOJAHT

Eelmise fotojahi ajaloolisel pildil oli ETKVL-i kauplus Urge külas, pilt on tehtud 1970. aastatel. Praegu asub hoones Urge raamatukogu, selles on koos raamatukoguga tegutsenud ka Urge vabaajakeskus. Suur aitäh fotojahitajatele! Saadetud fotosid saab näha valla Facebooki lehel. Avaldame järjekordse vana foto, mille kohta ootame tänapäevaseid kaadreid. Hea lugeja, kui tunned sellel ajaloolisel pildil ära ühe meie vallas asuva paiga, tee samas kohas tänapäevane foto ja saada see hiljemalt 12. maiks koos oma kontaktandmetega meiliaadressile ajaleht@torivald.ee. Õigest kohast tehtud pildid avaldame koos autori nimega valla Facebooki lehel ning ühe ka valla lehe järgmises numbris.

Mis koht on pildil?

Kauplus Urge külas 70.-tel Foto: erakogu

Urge raamatukogu tänapäeval Foto: Mariika Hoolma

Sindi tuletõrje selts teeb lõkkepatrulle

KATARIINA VAABEL
SINDI TULETÕRJE SELTS

Soe ilm paneb inimesi rohkem väljas tööd tegema ja ka oksi, puitu, pappi jm põletama. Lõkke tegemises ei ole midagi halba, kui see on tehtud ohutult ja õigetes tingimustes! On väga palju juhtumeid, kus hooletust lõkke tegemisest on saanud vara- või keskkonnakahjuga suur põleng, millele reageerivad paljud päästejõud.

Soovime, et meie kogukonnas oleks turvaline elada ja inimesed oleksid teadlikud. Seetõttu käivad Sindi tuletõrje seltsi vabatahtlikud liikmed tegemas lõkkepatrulle. Sõidame tähistatud auto ja riietusega piirkonnas ringi ja kui näeme ohtlikku lõkke tegemist, siis sekkume ja anname sellest omanikule ka teada. Juba oleme ka mitu sellist leidnud ja selgitustööd teinud. Palume siiralt teie enda heaolu nimel, suhtuge tõsiselt tuleohu ja lõkke tegemisse! Tuleohutusnõuded saab meelde tuletada aadressil www.rescue.ee.

NB! Kulu põletamine on aasta ringi keelatud!
Õnnetuse korral helistage viivitamatult hädaabinumbri 112.

RAAMATUKOGUDE TELEFONINUMBRID

Mitmel Tori valla raamatukogu harukogul on uued telefoninumbriid:

- Are raamatukogu: 5695 9360
- Sauga raamatukogu: 5303 7305
- Sindi raamatukogu: 5199 3960
- Tori raamatukogu: 5190 3588

Urge ja Suigu raamatukogu numbrid on endised:

- Urge raamatukogu: 5866 6294
- Suigu raamatukogu: 5306 0752

Head Sauga tennisesõbrad!

Peagi on Sauga tenniseväljakul kasutusel MyGames broneerimissüsteem ja väljakuautomaatika. Väljaku ja väljakukatte säästmiseks on edaspidi väljaku värav lukus ning mängida saab sümboolse tasu eest – 4 €/tund.

Mänguaja saad mugavalt broneerida ning selle eest tasuda MyGames'i kodulehel (<https://mygames.ee>) või MyGames'i nutirakenduse abil. Broneeringu kinnitamise järel saad värava avada sulle saadetud unikaalse koodiga või otse oma nutitelefonist. Rakenduse saad alla laadida Google Play'st või App Store'ist.

Kel MyGames'i rakendus juba taskus ning kasutajakonto loodud, pole vaja teha

muud, kui leida väljakute hulgast Sauga tenniseväljak, valida endale sobiv aeg, broneering kinnitada ja õigel ajal väljakule ilmuda.

Kui sa ei ole veel MyGamesi kasutaja, saad end registreerida <https://mygames.ee/login>.

Vähem asjaajamist ja lihtsalt rohkem tennist!

MyGames'i meeskond

PKM Teenused OÜ
Rehvide vahetus-müük

Tihase 23, Tori Vald
Sindi linn, Pärnumaa, 86705
tel. +372 56 27 83 40
teenusedou@gmail.com

PILTUUDIS

Sindi tuletõrje seltsi vabatahtlikud osalesid valla kevadkoristustalgutel ja tegid mitmed probleemseid kohad Sindis puhtamaks.

Sindi gümnaasiumi õpilane paistis silma Rääma kabeturniiride sarjas

Sindi gümnaasiumi õpilane Greeta-Liisi Metsaveer ja Pärnu Mai kooli õpilane Ants Gustavson nimetati kabeturniiride sarja Rääma Nutiajud kõige silmapaistvamateks kabsesportlasteks. Greeta-Liisi võistles 4.-6. klasside arvestuses ja võitis hooaja kõik kolm turniiri.

Möödunud aastal alguse saanud virtuaalsed turniirid olid mõeldud Pärnu linna ja maakonna õpilastele, õpetajatele ja lapsevanematele. Sarja kutsusid koos Pärnumaa arenduskeskusega ellu Rääma põhikooli õpilased Katri-Liis Sedjakin ja Kristofer Jürgens, õpetaja ja Ettevõtliku Kooli koor-

dinaator Mart Kimmel ning Rääma põhikooli vilistlane Joonas Leemet. Võistluste eestvedaja Mart Kimmeli sõnul oli turniiride eesmärk pakkuda võimalust mängida kabet reaalse vastasega distant-silt. Kokku võttis hooajast osa 176 kabetajat.

Sarja viimastel, aprillis toimunud turniiridel oli lisaks Greeta-Liisile edukas ka teine Sindi gümnaasiumi õpilane: Gevin Metsaveer, kes võttis võidu 1.-3. klasside arvestuses.

Allikas: Pärnumaa arenduskeskus

Tänuavaldused

LIINA MAASTE
SINDI LINNA ELANIK

Täna Sindi Maximas töötavat puhastusteenindajat Marely Looperet väga hoolsa ja järjekindla abi eest Sindi linna eakatele ostjatele iseteeninduskassas. Hommikuti pole kassiare tööl ja varajased pensionärid püüavad küll kõikide reeglite järgi varakult poes ära käia, kuid iseteeninduskassas on maskide ja uduseks kippuvate prillidega raske hakkama saada. Nendel päevadel, kui lahketa abist tööl pole, on nurinat palju.

Oleks kena, kui

Maxima juhtkond leiaks võimaluse töörahvapäeva (1. mai) puhul ühiskondlikult aktiivse inimese premeerimiseks ja edaspidi täiendaks tema töölepingut lisatasuga.

Sindi linnas on ikka peetud oluliseks heakorda. Rohkete pakendite ajastul on seda aina raskem korraldada. Õnneks kohtame ühtelugu armsat koerakesega heakorratöötajat Helle Koppelit, justnagu perenaist, kes iga päev ka lohakamate pereliikmete järele prahi kokku korjab.

Tänuga vaatan neile kahele ikka ja jälle.

EELK Pärnu-Jakobi koguduse teated

02.05 kell 14 jumalateenistus armulauaga	lateenistus armulauaga
09.05 kell 14 jumalateenistus armulauaga	29.05 kell 14 kolmainupüha jumalateenistus armulauaga
16.05 kell 14 jumalateenistus armulauaga	Hooldajaõpetaja Kristiina Jõgi 5300 7075
23.05 kell 14 nelipüha jumala-	Diakon Jane Vain 5451 6999

SINDI LINN 83

1.-7. mail
seiklusorienteerumine

Sindi linna sünnipäeva puhul avab Seiklusministeerium kontaktivaba seiklusorienteerumise raja Sindi linnas.

Seiklus on avatud 1. maist kuni 7. mai õhtuni. Seiklus on kontaktivaba ja seigelda võib ainult oma perega. Seikluse stardi- ja finišikoht on Sindi raekoja ehk vallavalitsuse hoone ees aadressil Pärnu mnt 12. Osalejate ülesandeks on leida üles rajale peidetud punktid. Punktide leidmisel on abiks kaart, fotod, legend ja vihjed.

Seigelda võib jala või rattaga. Auto, mootorratta, elektriliikuri ja ühistranspordiga liikumine on keelatud.

Seikluse pingerida avalikustatakse seikluse lõpus. Seikluse parimad saavad klaasist meened. Seiklus on jõukohane kõigile!

Vajalik varustus seiklusel osalemiseks: hea tuju, ilmastikule vastav riietus, võimekas tasku- või pealamp (kui lähed rajale pimedas) ja nutitelefoni punktide fikseerimiseks. Seigelda saab nii Android kui iPhone'i telefoniga.

Info ja registreerimine: www.seiklusministeerium.ee/avastades15/

Üritust toetab Tori valla kultuurikeskus ja seega on seiklus kõigile osalejatele tasuta!

NB! Peame kinni kõigist terviseameti kehtestatud reeglitest ja valitsuse kehtestatud piirangutest!

Seiklusorienteerumine – Avastades Sindit 01.05 - 07.05

VASTSÜNDINUD
VALLAKODANIKUD

Armand Rotar	07.03.2021
Joanna Mürel	14.03.2021
Emilia Eliise Pärtel	15.03.2021
Elenete Tamme	17.03.2021
Anne-Aliise Männilaan	18.03.2021
Mattias Kalde	20.03.2021
Sebastian Soovik	23.03.2021
Mia Arabella Kari	24.03.2021
Eliise Ennok	25.03.2021

Õnnitleme!

TEATED

Sindi sotsiaaltöökeskuses juuksur 12. mail. Aja kirjapanek telefonil 5569 5546.

Tori sotsiaalmajas juuksur 10. ja 24. mail. Vajalik eelregistreerimine tel 5340 8603 (juuksur Pamela). Maniküür/pediküür, info ja registreerimine tel 529 7216, Ave.

Info Tori sotsiaalmaja huvitegevuse kohta tel 529 7216, Ave.

Tänavakivide paigaldus, aedade ehitus ja muruplatside rajamine Pärnumaal. Kogemust 20 aastat. OÜ Kivivennad, tel 551 9855.

Vanemate autode tehnoülevaatuse eelne kontroll ja remont, väiksemad keevituse- ja värvitööd, hind kokkuleppel. Tegutseme ka nädalavahetusel ja õhtusel ajal, võimalus ka arvutiga autot kontrollida. Asukoht Pärnu KEK, tel 5309 3664.

Pottsepatööd, korstnad ja korstnapitsid – Silnaris OÜ, tel 5595 7096.

Korstnapühkija eramajadele, hekipügamine, muruniitmine. 56981275 Taevastes OÜ.

Müüa aianduskrunt Tori alevikus Õunaia kinnistul. Suurus u 800m2. Väga heas korras, krundil hulgaliselt püsillil, viljakandvad puud-põõsad, maasikad. Olemas aiamaja ja kasvumaja. Põld ühisharitav. Uuele omanikule jäävad ka töökorras niiduk, käru, kuhjaga komposti, plastikust aiamööbel ja aiatööriistad. Hind kokkuleppel. Tel 506 8359.

Pärnu Jehoova tunnistajate kogudus teatab: pühapäeval, 9. mail kell 11 pooletunnine loeng elulisel teemal piibli vaatevinklist. Koosolekud toimuvad videokonverentsina. Info tel 526 0348.

STATISTIKA

1.-31. märtsil sündis 12, suri 10, saabus 66, lahkus 39 ja vallasiseselt vahetas elukohta 10 inimest. Valla elanike arv on 1. aprilli seisuga 12 036, neist 5966 meest ja 6070 naist.

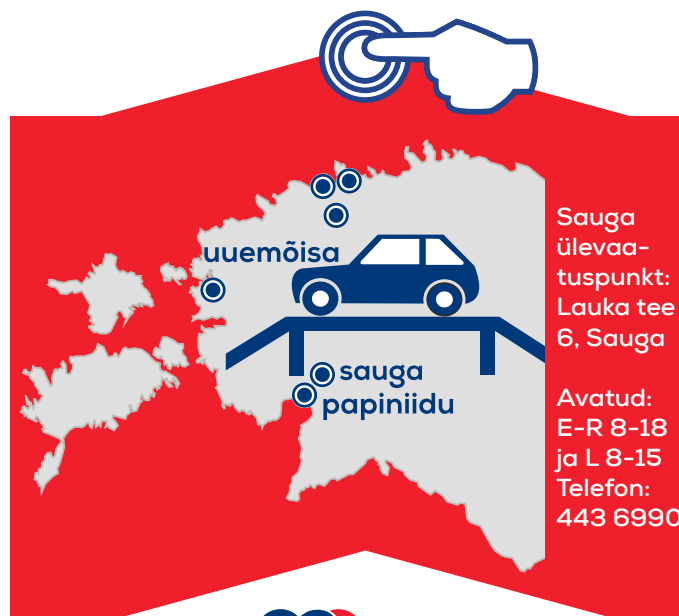
TEOSTAME ERINEVAID ÜLDEHITUSTÖID.

Meie eesmärgiks on pakkuda kvaliteetset ja tellijakeskset ehitusteenust.

Omame 10 aasta pikkust kogemust ehitusvaldkonnas.

Huvi korral võtke ühendust: sassiehitus@gmail.com või +37256329937

Võida aega ja raha!
Broneeri aeg **proteho.ee**

proteho
tehnoülevaatatus

PÄRNU MNT
62A JA 62B
KORTERITE OST

Jätkuvalt on võimalik Sindis Pärnu mnt 62a ja Pärnu mnt 62b elamutes kehtivat eluruumi üürilepingut omavatel inimestel esitada soovialdus üüritava eluruumi ostmiseks. Avaldusi võetakse vastu kuni 31. augustini 2021.

Ostutaotluse blankett on olemas valla kodulehel www.torivald.ee (vt Teenused ja toimingud > Majandus ja keskkond) ja vallavalitsuses sekretäri juures (Pärnu mnt 12, Sindis).

Lisaküsimuste korral palun võtke ühendust haldusjuhiga e-posti aadressil maie.poder@torivald.ee või telefonil 509 8829.

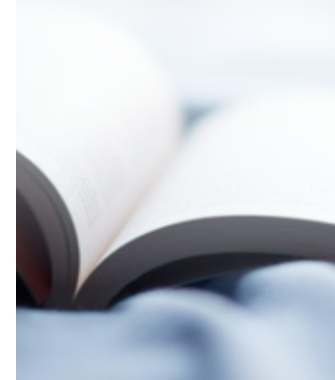
Luule-
kevad 2021

Ootame kõigilt luulehuvilistelt mistahes teemadel võistlusluuletusi (soovitavalt 5-6) 15. maini e-posti aadressil intuitiiv@gmail.com.

Võib esineda ka varjunime all, kuid meile palume teatada ühtlasi oma õige nimi, aadress, (ka tavapostiaadress), telefon, vanus, õpilastel kool ja klass või kursus, täiskasvanu vanus ja elukutse.

Kõigi vähemalt teise vooru jõudnutega võtame ühendust ja luuletuste paremiku avaldame trükis luulevihikuna.

Eesti luuleklubide liit

LIPU-
MASTID

KUNI
MAI LÖPUNI
10%
SOODSAMALT

Igaühel on õigus
heisata Eesti lipp
365 päeva aastas!

Täpsem info
ja personaalne
pakkumine:

mastid@hobesol.ee

Tel 5565 5001
5565 5002

www.hobesol.ee

Tori Valla Teataja

Väljaandja: Tori vallavalitsus
Aadress: Pärnu mnt 12, Sindis, Tori vald, 86705 Pärnumaa
E-post: tori@torivald.ee
Toimetaja: Piia Salundi, tel: 5855 7158,
e-post: ajaleht@torivald.ee

Küljendus: Ajakirjastus OÜ, trükk: AS Postimees Grupp
Leht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 5260 eksemplari ja see jagatakse Tori valla postkastidesse tasuta.

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressile
ajaleht@torivald.ee 10. kuupäevaks.

Toimetusel on õigus vajadusel kaastöid lühendada ja redigeerida.

MEIE HULGAST ON LAHKUNUD

Meeta Saulep	25.05.1930–17.03.2021
Niina Kivisalu	23.10.1940–11.03.2021
Aime Martin	11.04.1942–07.03.2021
Taimi Aluste	23.12.1942–11.03.2021
Inna Schön	06.04.1948–23.03.2021
Maie Jaago	10.05.1948–15.03.2021
Helve Kamma	19.08.1955–07.03.2021
Reet Ossipova	06.09.1956–04.03.2021
Aivar Oidema	19.07.1964–02.03.2021
Robin Reidma	06.05.1997–23.03.2021